

TAČKA I

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-2740 od 08.12.2021. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi*, kandidatkinje Milice Kontić..

U skladu sa članom 29, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Milica Kontić, student master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi*.

Tema ovog rada je odobrena 08.12.2021. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, Prof. dr Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet – Nikšić, Prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet – Nikšić.

Master rad kandidatkinje Milice Kontić, *Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi*, napisan je na 67 strana. Strukturiran je u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio), koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće uže oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je strukturiran u tri tematske cjeline, i to: Značaj usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi, Planiranje realizacije pojmova geometrijskih oblika i Specifičnosti realizacije geometrijskih pojmova u srednjoj uzrasnoj grupi. U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno i precizno je predstavljen metodološki okvir istraživanja, a zatim sistematično prikazani rezultati istraživanja. Nakon funkcionalnog povezivanja teorijskog i istraživačkog dijela, kandidatkinja je predstavila analizu u okviru Zaključka.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja govori da je najvažnije u ranom djetinjstvu, prilikom usvajanja geometrijskih oblika, djecu naučiti da pravilno posmatraju i uočavaju predmete iz svoje neposredne okoline. U integrisanom vaspitno-obrazovnom procesu djeca kroz

Kandidatkinja Kontić u trećoj tematskoj cjelini ukazuje da u vaspitno-obrazovnoj praksi postoje brojne mogućnosti za planiranje igara prilikom usvajanja pojmova geometrijskih oblika kod djece srednjeg uzrasta, naglašavajući važnost unošenja inovativnih sadržaja, baziranih na dječijim interesovanjima i željama, koji su ujedno pokretači dječije mašte, mišljenja, duže koncentracije, pažnje. Kandidatkinja navodi i to da vaspitač prilikom planiranja svake igre sa djecom mora voditi računa o tome da djeci pruža dovoljno sazajno-praktičnog iskustva.

U drugom poglavlju rada, u istraživačkom dijelu, kandidatkinja Kontić, definiše istraživački cilj na sljedeći način: Utvrditi stav vaspitača prema planiranju usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi.

Odgovor na postavljeni cilj, dobila je pomoću sljedećih hipoteza istraživanja:

- Pretpostavlja se da vaspitači vrše integrisanje sa drugim vaspitno-obrazovnim oblastima u procesu planiranja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi.
- Pretpostavlja se da vaspitači planiraju primjenu raznovrsnih didaktičkih sredstava i materijala u procesu planiranja usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi.
- Pretpostavlja se da vaspitači planiraju primjenu raznovrsnih igara u procesu usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi.
- Pretpostavlja se da vaspitači planiraju primjenu metoda aktivnog učenja u procesu planiranja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi.

Za prikupljanje podataka o stavovima vaspitača prema planiranju usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi, kandidatkinja je koristila: anketni upitnik, intervju (četiri fokus grupe). Istraživanje je realizovano na uzorku od 160 vaspitača, koji izvedu vaspitno-obrazovni rad u predškolskim ustanovama. Anketnim upitnikom, kandidatkinja je došla do rezultata da 61,88% često planira integrisanje sa drugim vaspitno-obrazovnim oblastima u procesu planiranja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi. Rezultati dobijeni anketnim upitnikom pokazuju da najveći broj vaspitača uključenih u ovo istraživanje 42.5% dijeli mišljenje da je integrisanje geometrijskih sadržaja sa drugim oblastima najviše zastupljeno u dnevnom planiranju. Pretpostavljamo da vaspitači u okviru centara interesovanja planiraju usvajanje geometrijskih sadržaja često, na taj način se stvaraju prilike u kojima djeca imaju mogućnost usvajanja geometrijskih pojmova na svoj način. Anketnim upitnikom se došlo do rezultata da 53,13% vaspitača prilikom planiranja usvajanja pojmova geometrijskih oblika

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/1

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi** Milice Kontić, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

ostvaruje kada su oni nešto apstraktniji. Takođe, zbog pada dječje pažnje i inicijative, vaspitači planiraju integrisanje geometrijskih sadržaja. Ostali ispitanici smatraju da je integrisanje opravdano primijeniti kada god je to moguće, dok 5% vaspitača smatra da to zavisi od raspoloženja djece. Kandidatkinja je sa vaspitačima razgovarala o materijalima za usvajanje geometrijskih sadržaja i došla je do sledećih saznanja da 55% vaspitača planiraju pripremu postojećih materijala i njihovo improvizovanje, 27,5% samostalno pravi materijale u saradnji sa koleginicama, 10% vaspitača kaže da im često roditelji donesu neke materijale, dok samo 7,5% zajedno sa djecom pravi materijale.

Kandidatkinja Kontić svojim istraživanjem dolazi do saznanja da vaspitači vrše integrisanje sa drugim vaspitno- obrazovnim oblastima u procesu planiranja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi i da vaspitači planiraju primjenu raznovrsnih didaktičkih sredstava i materijala u procesu planiranja usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi.

Kandidatkinja Milica Kontić je u svom master radu uspješno obradila temu planiranja usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Milice Kontić, na temu: „Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u srednjoj uzrasnoj grupi“, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 24.11. 2022. god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Micanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Biljana Maslovarić

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Tatjana Novović, član

Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 23.11.2022.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	2921		

Naziv master studija: Master studije psihologije

Naslov rada: „Vertikalna povezanost društvenih pojmova u predmetu Istorija kroz osnovnu školu“

Filozofski Fakultet Nikšić

UDK I OCJENA MASTER RADA

Datum prijave master rada: 03.02. 2022.godine

Datum sjednice Vijeća na kojoj je odobren rad: 25.05.2022.godine

Komisija za ocjenu/odbranu rada:

1. Prof. dr Milica Drobac Pavićević, mentor
2. Prof. dr Dijana Vučković, predsjednik komisije
3. dr Nada Purić, član

IZVJEŠTAJ

o ocjeni završnog master rada

1. Biografski podaci kandidata

Ivana Bjelica je rođena 06.08.1987. godine u Nikšiću, gdje je završila i osnovnu i srednju školu. 2009. godine je završila dodiplomski studij psihologije (Stepen Bachelor) na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Naredne godine, 2010. stiče zvanje diplomirani psiholog – specijalista psihologije (240 ESCB) takođe na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Položila je stručni ispit u JU „Milčeva Lalatović“ Nikšić 2014. godine. Stručno usavršavanje u oblasti psihologije nastavlja 2018. godine pohađajući Edukaciju iz Transakcione analize - psihoterapije (International Transactional Analysis Academy) u Podgorici i stiče zvanje Transactional Analysis Certificate (Basic Level). Trenutno je edukant Transakcione Analize (TA) - Praktičar - napredni nivo. U periodu od 03.09.2012. do 02.09.2013. radila je kao stručni saradnik – pripravnik. Kao asistent u nastavi je radila od 05.03.2015. do 05.06.2015. godine. Danas je zaposlena kao stručni saradnik – psiholog i profesor psihologije u JU Gimnazija „Stojan Cerović“ u Nikšiću.

2. Obim i struktura rada

Master rad kandidatkinje Ivane Bjelica, pod naslovom „Vertikalna povezanost društvenih pojmova u predmetu Istorija kroz osnovnu školu“, napisan je na ukupno 65 stranica glavnog

teksta, A4 formata, Times New Roman fontom veličine 12, sa proredom 1,5. Strukturu rada, pored naslovne stranice, sažetaka na srpskom i engleskom jeziku, čine sljedeća poglavlja:

1. Uvod (str. 3-35):

Teorijski dio istraživanja (str. 3)

Udžbenik i njegov značaj (str. 3 - 8)

Strukturalne komponente udžbenika (str. 8 – 21)

prirodi učenja (str. 22 – 29)

Uticaj Istorije na intelektualni, afektivni, socijalni i moralni razvoj kod učenika (str. 30 – 34)

Istraživanja udžbenika u Crnoj Gori (str. 34 – 35) ž

2. Metodološki dio istraživanja (str. 36-47),

Problem i predmet istraživanja (str. 36)

Cilj i zadaci istraživanja (str. 37)

Hipoteze istraživanja (str. 38)

Istraživačka pitanja u radu (str. 39)

Metode istraživanja (str. 40 – 41)

Uzorak istraživanja (str. 42)

Postupak analize sadržaja (str. 43-47)

3. Analiza i diskusija rezultata (str. 48-61):

Kako su pojmovi uvedeni u udžbeniku za osmi razred? (str. 48-50)

Da li su pojmovi dati tako da postoji "pogled unaprijed" (str. 51 – 56)

Povezanost pojmova u udžbeniku za 9. razred sa svakodnevnim značenjem (str. 57)

Da li postoji vraćanje učenika na prethodno učeno gradivo u osmom razredu? (str. 58)

Uparedna analiza vertikalne povezanosti iz razreda u razred (str. 59 – 61)

4. Zaključak (str. 62-63)

5. Literatura (str. 64-65)

6. Prilozi (str. 66 – 121)

Prilog 1 Udžbenik Istorije za osmi razred osnovne škole. Društveni pojmovi dati u nastavku priloga. Autori udžbenika su Živko M. Andrijašević, Sait Šabotić, Dragutin Papović, Slobodan Drobnjak (str. 66 – 95)

Prilog 2. Udžbenik Istorije za deveti razred osnovne škole. Društveni pojmovi dati u nastavku priloga. Autori udžbenika su Slavko Burzanović i Jasmina Đorđević.

Udžbenik je podijeljen na pet cjelina. Pojmovi u okviru svake cjeline dati su u nastavku. (str. 95 – 121)

3. Teorijska zasnovanost i metodološka utemeljenost istraživanja

Da bi udžbenik uspješno prezentovao sadržaj potrebno je da posjeduje ugrađene elemente osmišljavanja gradiva (prije učenja novih sadržaja učenicima treba pružiti uvid u cjelinu, zatim prezentovati opšte pojmove, koji predstavljaju osnovu za usvajanje konkretnih znanja, i onda eksplicirati bitne relacije između činjenica koje se izlažu), elemente uočavanja strukture, elemente shvatanja gradiva, i elemente ponavljanja i pregleda gradiva (Weinstein, 1978; Blum, 1981; Cronbach, 1977; prema Pešić, 1998). Značaj onoga što opažaju učenici, kroz fotografije, sheme, slike, crteže je takođe, vrlo bitan. Većina autora smatra da je zahtjev da se prezentacija sadržaja ostvari kroz što veći broj primjera i ilustracija, koje učenici treba da usvoje u toku čitave školske godine, u svakoj nastavnoj jedinici posebno, odnosno u svakoj lekciji, vrlo važan zahtjev. Nastavnici, kao i autori udžbenika trebalo bi jasno da odrede koje činjenice (i koliko činjenica) treba prezentovati da to bude dovoljno za usvajanje određenih generalizacija kao što su pojmovi, definicije, zakoni i slično. Primarni predmeti kojima se u našem osnovnom obrazovanju počinju sticati znanja o društvu su Priroda i društvo (od I- III razreda osnovne škole), a zatim "Priroda" i "Poznavanje društva" (od IV- VI razreda), koji će uvesti učenike u složenije učenje o društvenim pojmovima, uvodeći ih postepeno od životnih, svakodnevnih pojmova o društvu u naučne pojmove. Predložena tema jako aktuelna, prvenstveno zbog uloge udžbenika u osnovnoj školi i zbog toga što je učenje aktivna rekonstrukcija znanja. Osim važnosti dobro osmišljenog udžbenika, Istorija kao predmet, svojim sadržajem, utiče na intelektualni, afektivni, socijalni i moralni razvoj učenika.

Cilj istraživanja

Motiv za istraživanje koje je predstavljeno u ovom radu je proistekao iz uvida važnosti pravilnog uvođenja i razvoja naučnih pojmova kroz udžbenike Istorije u osnovnoj školi. Važnost pravilnog uvođenja naučnih pojmova proističe iz neophodnog uvođenja učenika da na ovom nivou školovanja shvate principe društvenog ustrojstva i njegovog razvoja, da shvate principe nastanka društva, da izgrade elementarni sistem pomoću koga će kasnije vezivati buduće fenomene koje dijete sretne na ostalim nivoima školovanja i u svakodnevnom životu. Cilj ovog istraživanja jeste da se ispita da li u zvaničnim udžbenicima Istorije u Crnoj Gori u osnovnoj školi postoji vertikalna povezanost društvenih pojmova (da li se pojmovima

povećava obim pojma, njihova složenost, razvoj pojma, da li se uključuju novi primjeri, povećavaju veze sa drugim pojmovima), da li „postoji pogled unaprijed“, da li se učenici vraćaju u ovim udžbenicima na ono što su već učili u prethodnim razredima o određenim pojmovima, da li postoji logičko nadovezivanja na sadržaj udžbenika prethodnih razreda. Ovim radom se ispituje i da li postoje povremene sistematizacije, stvaranje cjelovitih sadržaja različitih razreda.

4. Metod istraživanja

Metoda

Analiza sadržaja kao metod za analizu pojmova u udžbenicima Istorije za osnovu školu u Crnoj Gori je metod koji se pokazao kao najadekvatniji za ovo istraživanje. Pregled različitih karakteristika analize sadržaja dovodi do sljedeće definicije, da je analiza sadržaja tehnika istraživanja objektivnih, sistematskih i kvantitativnih opisa očevidnog sadržaja komunikacije (Manić, 2017). Ona koristi dva postupka: kvalitativnu i kvantitativnu analizu sadržaja. Kvantitativna odgovara na pitanja: koliko je društvenih pojmova definisano kako treba, koliko je dato primjera koji odgovaraju datom pojmu, koliko je dato srodnih pojmova, koliko je dato novih primjera. S obzirom na to da je istraživanje udžbenika naučna aktivnost a njen cilj je da ono bude sistematično, opšte i objektivno, kao i metodološki formirano znanje, u metodologiji koju primjenjujemo prisutni su kvantitativni elementi (Pešić, 1995). Kvalitativna analiza odgovara na pitanja: na koji način su pojmovi uvezani, da li postoji vertikalna povezanost, da li se pojmovi na pravi način izgrađuju u sistem društvenih pojmova. Svaki pojam može se u udžbeniku odrediti na više različitih načina. Analiza sadržaja je metod koji obezbjeđuje objektivnost, pouzdanost i provjerljivost dobijenih podataka. Jasna je procedura u istraživačkom postupku i samim tim ona obezbjeđuje provjerljivost rezultata analize. Na osnovu detaljno izvučenih osnovnih pojmova iz udžbenika sedmog razreda pristupa se analizi osnovnih pojmova u udžbenicima osmog i devetog razreda. Svaki pojam se na osnovu datih pravila analizira u okviru datih kategorija koje su postavljene u okviru pojedinačnih cjelina u udžbeniku.

Uzorak istraživanja

Udžbenik kao predmet i uzorak istraživanja, predstavlja izvor znanja i njega strukturalno sačinjava osnovni tekst (sadržaj) i didaktičko-metodički aparat (način prezentacije). Nastavni

plan i program determiniše sadržaj udžbenika, dok se izložene relevantne činjenice, norme, vrijednosti, ideje o najpoželjnijim mogućim odnosima u društvu, pravnim i stručnim načinom verifikuju. Osnovne funkcije udžbenika su informativna, samoobrazovna, integrativna, usmjeravajuća, transformaciona (Stojković, 1987 prema Avramović, Vujačić, 2009). Pored oblikovanja određenih znanja i razvijanja motivacije i podsticanja kognitivnih sposobnosti i interesovanja učenika, udžbenik osposobljava učenike za samostalan rad. Grupni rad u odeljenju nastavlja se pomoću školskog udžbenika u obliku individualnog rada. Udžbenik treba kod učenika da izgradi racionalan odnos prema knjizi i znanju.

Uzorak ovog istraživanja čine zvanični udžbenici Istorije za osnovnu školu, za šesti, sedmi, osmi i deveti razred. Autori udžbenika za osmi razred su: „Živko M. Andrijašević, Sait Šabotić, Dragutin Papović i Slobodan Drobnjak, izdavač Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica“. Udžbenik Istorija za deveti razred osnovne škole napisali su Slavko Burzanović i Jasmina Đorđević, takođe izdavač isti kao i za udžbenik za osmi razred. Udžbenici koje smo mi analizirali izdati su 2007, 2018, 2020. godine od strane Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva.

5. Rezultati istraživanja

Rezultati analize društvenih pojmova koji su uvedeni u udžbenicima osmog i devetog razreda, ukazuju na zabrinutost s obzirom na to da se radi o udžbenicima koji su u zvaničnoj upotrebi u osnovnoj školi. Analiza uvedenih pojmova pokazala je da je veliki broj pojmova koji su uvedeni a koji nemaju adekvatnu definiciju, veliki broj pojmova nema adekvatne primjere niti one koji podstiču zonu narednog razvitka, a takođe važan je nalaz da se značajan broj pojmova ponavlja iz razreda u razred, a da se učenici ne upućuju na prethodno učeno o njima. Pojmovi koji se ponavljaju nemaju usloženiju definiciju, nemaju veći broj adekvatnih primjera, niti ima „pogleda unaprijed“. Uporedna analiza pokazala je da ne postoji vertikalna povezanost od razreda u kojem je uveden ovaj predmet do završnog razreda. Vertikalna analiza koja podrazumijeva da udžbenici na adekvatan način i u skladu sa uzrastom učenika uvode društvene pojmove u naučni sistem pojmova važan je pokazatelj kvaliteta udžbenika i samog prezentovanja društvenih pojmova.

Određene preporuke koje mogu proisteći iz urađenog istraživanja odnosile bi se na drugačiju koncepciju udžbenika, na uvođenje pojmova na adekvatan i primjeren način, koji „vuče“ razvoj učenja u zoni narednog razvitka. Autori udžbenika naročito bi trebalo da vode računa o

„pogledu naprijed“ i upućivanju na ono što je već učeno o određenim pojmovima, a vrlo važan dio uvođenja pojmova bio bi usložnjavanje ili uvođenje novih definicija, novih primjera. Na ovaj način kvalitet udžbenika bio bi mnogo veći i značajno bi doprinio da učenje zaista i bude aktivna rekonstrukcija znanja.

6. Zaključak i prijedlog

Na osnovu analize master rada kandidatkinje Ivane Bjelica, pod nazivom: „Vertikalna povezanost društvenih pojmova u predmetu Istorija kroz osnovnu školu“, komisija utvrđuje da rad zadovoljava sve postavljene propozicije i predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta u Nikšiću da prihvati Izvještaj komisije o ocjeni ovog master rada i da odobri njegovu odbranu.

Nikšić, 22. novembar 2022. godine

Prof. dr Dijana Vučković, predsjednik komisije

dr Nada Purić, član

Prof. dr Milica Drobac – Pavićević, mentor

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 23. 11. 2022.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	2918		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/2

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Vertikalna povezanost društvenih pojmova u predmetu Istorija kroz osnovnu školu** Ivane Bjelice, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za psihologiju na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, 08.12.2021. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Planiranje aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu*, kandidatkinje Zorane Đurković

U skladu s članom 29, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Zorana Đurković, student master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Planiranje aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu*.

Tema ovog rada je odobrena 08.12.2021. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr. Veselin Mićanović, Filozofski fakultet– Nikšić, prof. dr. Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet– Nikšić, prof. dr. Nada Šakotić, Filozofski fakultet– Nikšić.

Master rad kandidatkinje Zorane Đurković, *Planiranje aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu*, napisan je na 65 strana. Rad je strukturiran u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio), koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće uže oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je strukturiran u tri tematske cjeline, i to: Usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu, Skupovni i brojevni pristup saznavnom procesu o pojmu prirodnog broja, Specifičnosti planiranja aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu. U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno i precizno je predstavljen metodološki okvir istraživanja, a zatim sistematično prikazani rezultati istraživanja. Nakon funkcionalnog povezivanja teorijskog i istraživačkog dijela, kandidatkinja je predstavila analizu u okviru Zaključka.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja govori o početnim matematičkim pojmovima koji se svakodnevno usvajaju u vrtiću. Brojevi spadaju u matematičke pojmove koje djeca u vrtiću usvajaju. Pojam broja u vrtiću usvaja se kroz raznovrsne, djeci privlačne aktivnosti. Tako, recimo, korišćenjem raznih šablona, brojanjem, vajanjem brojeva plastičnim

materijalima, crtanjem brojeva štapićima u pijesku, djeca na jednostavan način uče brojeve. Putem navedenih i sličnih aktivnosti, djeca stvaraju bazu za dalje učenje brojeva u školi.

Vaspitno-obrazovni sadržaji potiču od ideja djece, koje vaspitači podstiču, podržavaju i pomažu u njihovom ostvarivanju. Od krucijalnog značaja je da se vaspitno-obrazovni sadržaji ne planiraju u uobičajenom smislu te riječi, već da se samo predviđaju smjerovi koji se mogu, ali i ne moraju ostvariti. U tom kontekstu, značajno je sastavljanje grupa djece kao zajednica koje imaju neka zajednička interesovanja, u kojima će se razvijati recipročni odnos povjerenja i saradnje i koje će djelovati zajedno sa vaspitačem.

Broj je jedan od značajnih matematičkih pojmova koji se usvaja na predškolskom uzrastu. Shodno tome, planiranju usvajanja pojma broja na predškolskom uzrastu treba posvetiti posebn upažnju. Potrebno je da aktivnosti koje se planiraju za usvajanje pojma broja budu privlačne za djecu predškolskog uzrasta.

Kandidatkinja u daljem radu govori da se sistematskom primjenom heurističkih matematičkih igara može uticati na formiranje predstava o početnim aritmetičkim pojmovima i razvoj ikoničnog mišljenja kod djece predškolskog uzrasta.

Djeca predškolskog uzrasta imaju razvijene sposobnosti za usvajanje pojma broja i brojevnog niza. Društvene igre imaju značajnu ulogu u razvijanju pojma broja kod djece, te ih možemo koristiti u radu.

U drugoj tematskoj cjelini, kandidatkinja navodi da izučavanje prirodnih brojeva, relacija i operacija sa njima su ključni sadržaji u početnoj nastavi matematike. Formiranje ovih pojmova je kontinuiran proces koji polazi od materijalne realnosti, a završava se apstraktnim generalizacijama. U procesu formiranja pojma prirodnog broja kod predškolske djece od velike važnosti je metodički pristup ovom problemu, pa u tom smislu razlikujemo brojevni i skupovni pristup. Navedeni pristupi razlikuju se u polaznim sadržajima, u aktivnostima i putevima, ali imaju zajednički cilj tj. formiranje pojmova prirodnih brojeva.

Kandidatkinja Đurković u trećoj tematskoj cjelini ukazuje na to da samo adekvatno tematsko planiranje integrisanja programskih aktivnosti ima svoj smisao i značaj. Dakle, prvo je neophodno proučiti dostupnu bibliografsku građu koja tretira problematiku integrisanja programskih aktivnosti, uočiti između kojih vaspitno-obrazovnih sadržaja postoji najjača veza, potom izvršiti tematsko planiranje, odnosno izvršiti integrisanje programskih aktivnosti u skladu sa materijalno-tehničkim mogućnostima.

Uvođenje pojma bilo kog broja od jedan do deset kod djece predškolskog uzrasta odvija se kroz usmjerenu aktivnost i razlikuje se od pojma prirodnog broja kod djece školskog uzrasta.

Prirodno je da se prvih pet prirodnih brojeva usvaja skupovno, a onda formiraju brojevno. Izučavanje sadržaja u okviru prve desetice ima za cilj da djeca :

- Izgrade pojmovi brojeva od 1 do 5;
- formiraju pojmovi brojeva od 6 do 10;
- formiraju pojmove brojevnih relacija : manji od, veći od, jednaki.

U drugom poglavlju rada, u istraživačkom dijelu, kandidatkinja Zorana Đurković definiše istraživački cilj na sljedeći način: Utvrditi stav vaspitača prema planiranju aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu.

Odgovor na postavljeni cilj, dobila je pomoću sljedećih hipoteza istraživanja:

- Pretpostavlja se da vaspitači planiranje aktivnosti za usvajanje pojma broja usklađuju sa aktuelnim predškolskim kurikulumom.

Vaspitači planiraju realizaciju ciljeva koji su usklađeni sa predškolskim kurikulumom.

Predložene aktivnosti u predškolskom kurikulumu su usklađene sa dječjim razvojnim karakteristikama.

- Pretpostavlja se da vaspitači vrše korelaciju sa drugim oblastima vaspitno-obrazovnog rada prilikom planiranja aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu.
- Pretpostavlja se da vaspitači planiraju kooperativne aktivnosti djece za usvajanje pojma broja.

Vaspitno-obrazovni rad u vrtiću je veoma pogodan za socijalnu interakciju djece. Shodno tome, opravdano je očekivati da djeca kroz kooperativne aktivnosti usvajaju pojam broja.

- Pretpostavlja se da da vaspitači planiraju primjenu različitih igara za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu.

Za prikupljanje podataka o stavovima vaspitača prema usvajanju pojma broja na predškolskom uzrastu, kandidatkinja je koristila: anketni upitnik i intervju (dvije focus grupe). Istraživanje je realizovano na uzorku od 140 vaspitača, koji izvode vaspitno-obrazovni rad u predškolskim ustanovama. Anketnim upitnikom, kandidatkinja je došla do rezultata da 58.57% vaspitača često planira usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu.

Rezultati dobijeni anketnim upitnikom pokazuju da najveći broj vaspitača uključenih u ovo istraživanje 37.14% koristi zvanični kurikulum u procesu planiranja aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu. Anketnim upitnikom se došlo do rezultata da 50.71% vaspitača na adekvatan način koriste aktivnosti i ciljeve predložene u Programu za područja aktivnosti, 37.14% vaspitača odgovorilo je da vrše korelaciju u procesu planiranja

aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu. Kandidatkinja je saznala anketnim upitnikom da vaspitači najčešće vrše korelaciju sa likovnim aktivnostima (45.71%). Na pitanje kakve su mogućnosti za vršenje korelacija sa drugim vaspitno-obrazovnim oblastima u procesu planiranja aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu, 55.71% vaspitača navela je da postoje dosta dobre mogućnosti za vršenje korelacije sa drugim vaspitno-obrazovnim oblastima u procesu planiranja aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu, zatim u nešto manjem procentu (45.71%) vaspitači često planiraju kooperativne aktivnosti, dok kroz centre interesovanja planiraju kooperativne aktivnosti njih (58.57%). Svega 60% vaspitača planira primjenu igre za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu.

Intervjuisanjem vaspitača (fokus grupe), kandidatkinja Đurković dolazi do saznanja da vaspitači često usklađuju planiranje aktivnosti za usvajanje pojma broja sa aktuelnim predškolskim kurikulumom. Predškolski kurikulum im pomaže u planiranju, pomaže im da uvide na koje pojmove treba obratiti veću pažnju. Kandidatkinja je intervjuisanjem došla do saznanja da posebnu pažnju treba posvetiti korelaciji usvajanja pojma broja sa drugim vaspitno-obrazovnim oblastima, kao i uređenju sredine za učenje..

Sumiranjem rezultata, Zorana Đurković dolazi do saznanja da postoje velike mogućnosti za korelaciju aktivnosti za usvajanje pojma broja sa ostalim vaspitno-obrazovnim aktivnostima. Osnovni zadatak integrisanja pojma broja sa drugim oblastima vaspitno-obrazovnog rada u vrtiću je da djeca ovladaju određenim sistemom znanja, umijeća i navika. Dijete u vaspitno-obrazovnom procesu usvaja znanja i navike, a vaspitač organizuje rad i rukovodi njime. Rezultati istraživanja su dali odgovor na pitanje sa kojim vaspitno-obrazovnim oblastima vaspitači vrše korelaciju i na koji način dolaze do saznanja da rad po centrima interesovanja omogućava da osmisle aktivnosti koje bi bile u funkciji integrisanja početnih matematičkih pojmova sa drugim oblastima vaspitno-obrazovnog rada u vrtiću. Istraživanje je pokazalo da nastavnici dominantno smatraju da centri aktivnosti treba da budu usmjereni na podsticanje dječje autonomije, odnosno razvijanje sposobnosti djeteta da samostalno bira aktivnost i da se u njoj zadržava.

Kandidatkinja svojim istraživanjem dolazi do saznanja da kooperativno učenje snažno podstiče i razvija emocionalne kompetencije. U kooperativnom učenju se angažuje niz kognitivnih procesa koje dijete iznosi, dijeli sa drugima, poredi i primijenjuje, tako da direktno upravlja vlastitim emocijama na najoptimalniji način. Kooperativno učenje razvija niz kvaliteta ličnosti. U sferi kognicije su to vještine zajedničkog rada na sadržajima, kompletiranje zadataka, planiranje i realizacija ciljeva i slično. U sferi emocionalnih i

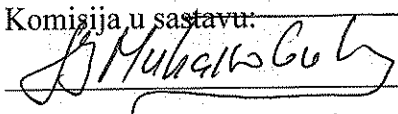
socijalnih kompetencija to su: sposobnosti prepoznavanja emocija na sebi i drugima, samokontrola, aktivno slušanje, pregovaranje i druge kompetencije. Djeca predškolskog uzrasta pojam broja najbolje usvajaju kroz grupni oblik rada.

U razgovoru sa vaspitačima o planiranju igara za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu i o načinu planiranja primjene igre za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu kandidatkinja dolazi do saznanja da igre sa matematičkim sadržajima treba uskladiti sa cjelokupnim razvojnim domenom djeteta, vodeći računa o kognitivnim i emotivnim posebnostima svake ličnosti.

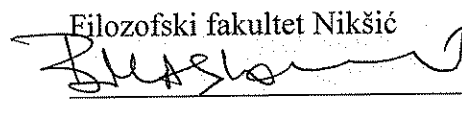
Kandidatkinja Zorana Đurković je u svom master radu uspješno obradila temu planiranja aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Zorane Đurković, na temu: *Planiranje aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu*, ispunjava normative koji važe za master radove, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 24.11. 2022. god.

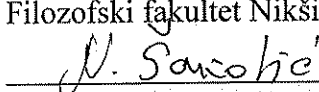
Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Biljana Maslovarić

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Nada Šakotić, član

Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 23. 11. 2022.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	2920		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/3

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Planiranje aktivnosti za usvajanje pojma broja na predškolskom uzrastu** Zorane Đurković, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet - Nikšić

23. 11. 2022. godine

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

**IZVJEŠTAJ KOMISIJE ZA PREGLED I OCJENU
MASTER RADA**

Nastavno-naučno Vijeće Filozofskog fakulteta, na svojoj sjednici od 22.12.2021. godine imenovalo je komisiju za pregled i ocjenu master rada kandidatkinje Marije Vuković na temu:

**„RAZLIKE U UHRANJENOSTI UČENIKA ČETVRTOG RAZREDA SJEVERNE I JUŽNE
REGIJE CRNE GORE“**

Komisija je imenovana u sljedećem sastavu:

1. *prof. dr Milovan Ljubojević – mentor;*
2. *prof. dr Dijana Vučković – član;*
3. *prof. dr Veselin Mićanović – član.*

Nakon izvršenog pregleda navedenog master rada i obavljenih konsultacija Komisija Vijeću Filozofskog fakulteta podnosi sljedeći:

IZVJEŠTAJ

I. OSNOVNI PODACI O KANDIDATU

Marija Vukotić je rođena 8.02.1991. godine u Nikšiću. Osnovno i srednje obrazovanje završila je, takođe, u Nikšiću. Filozofski fakultet, odsjek za Obrazovanje učitelja upisuje 2009. godine, a završava 2014. Pripravnički staž je obavila u OŠ „Luka Simonović” Nikšić, i od tada je radila u više osnovnih škola. Trenutno je zaposlena u OŠ „Šunjo Pešikan” koja se nalazi na Cetinju. Pohađala je brojne seminare i radionice u cilju daljeg stručnog usavršavanja.

II. OPIS SADRŽAJA MASTER RADA

Master rad kandidatkinje Marije Vukotić pod nazivom: „RAZLIKE U UHRANJENOSTI UČENIKA ČETVRTOG RAZREDA SJEVERNE I JUŽNE REGIJE CRNE GORE“ izložen je na 64 stranice kucanog teksta u fontu Time New Roman, veličine 12 pt i proredom 1,5 lines. Rad se sastoji od 8 poglavlja, 10 potpoglavlja, spiska literature, jednog priloga i to:

1.UVOD

2.TEORIJSKI OKVIR RADA

3.PROBLEM, PREDMET I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

4.HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

5.METOD RADA

5.1 Tok i postupci istraživanja

5.2 Uzorak ispitanika

5.3 Uzorak mjernih instrumenata

5.4. Statistička obrada podataka

6. INTERPRETACIJA REZULTATA

6.1 kategorizacija uzorka u odnosu na indeks tjelesne BMI mase sjeverne i južne regije

6.2 Deskriptivna statistika za varijable BMI i WHtR za oba subuzorka

6.3 Deskriptivna statistika za varijable BMI i WHtR za učenike sjeverne regije

6.4 Deskriptivna statistika za varijable BMI i WHtR za učenike južne regije

6.5 Razlike u uhranjenosti između učenika sjeverne i južne regije

6.6 Razlike u uhranjenosti između učenika muškog pola sjeverne i južne regije

6.7 Razlike u uhranjenosti između učenika ženskog pola sjeverne i južne regije

7. DISKUSIJA

8. ZAKLJUČAK

LITERATURA

PRILOG I

BIOGRAFIJA

1.UVODNA RAZMATRANJA

U poglavlju Uvod (strane 12-15) autorka nas bliže upoznaje sa materijom kojom će se baviti u radu. U prvom redu se govori o gojaznosti, i autorka ovdje ističe da uzroci gojaznosti mogu biti različiti i brojni i uključuju genetske, biološke, kulturološke i sociološke faktore. Prekomjerna tjelesna masa, koja je najčešći uzrok gojaznosti, vuče za sobom niz drugih problema, osoba je podložnija riziku od kardiovaskularnih

bolesti, dijabetesa tipa 2, plućnih bolesti, novotvorina i psihičkih poremećaja. Treba spomenuti kako i genetsko nasljeđe ima važnu ulogu, no uravnoteženom ishranom i umjerenom fizičkom aktivnošću svakako možemo pozitivno doprinijeti vlastitom zdravlju, ističe autorka i dodaje da je neophodno pratiti parametre tijela djece i adolescenata u cilju sprječavanja akumulacije viška tjelesne masti. Autorka zaključuje da su navedene činjenice bile polazna osnova za ideju o istraživanju koje bi dijagnostifikovalo stanje u uhranjenosti kod djece uzrasta četvrtog i petog razreda osnovne škole.

2. TEORIJSKI OKVIR RADA

U okviru ovog poglavlja (strane 16-23) autorka želi da pažljivom čitaocu približi rezultate istraživanja koji su realizovani na ovim prostorima, ali i šire. Naročito ističe istraživanja u kojima se došlo do podataka kako je gojaznost kod djece dobila epidemijske razmjere posebno u ekonomski razvijenijim zemljama. Takođe, navode se istraživanja koja su utvrdila najbolje alate za utvrđivanje gojaznosti: najbolji alat za detekciju gojaznosti kod muškaraca je odnos struka i visine, a najbolji prediktor gojaznosti kod žena je iznos od četiri kožna nabora i odnos struka i visine, zaključak je ovih istraživanja. Nadalje, autorka ističe istraživanje Malovića (2020), koji je na osnovu nekoliko indeksa: Indeks tjelesne mase (BMI), indeks odnosa obima struka i visine tijela (WHtR), kao i odnos struka i kukova (WHR), procjenjivao opštu uhranjenost djece prema referentnim vrijednostima (WHO, 2006) prema polu i uzrastu. WHtR je poslužio za procjenu rizika od nastanka abdominalne gojaznosti kod djece na osnovu opšte prihvaćene referentne vrijednosti. Dobijeni rezultati su pokazali da je sa povišenom tjelesnom masom 22,2% od ukupnog uzorka, dok je 16,3% ispitanika gojazno, normalno uhranjeno je 58,52% učenika, a neuhranjeno 2,96%.

3. PROBLEM, PREDMET I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Problem ovog istraživanja bila je procjena razlika u antropometrijskim parametrima učenika četvrtog razreda sjeverne i južne regije Crne Gore.

Predmet istraživanja su djeca oba pola mlađeg školskog uzrasta iz dvije regije (sjeverna i južna) u Crnoj Gori, kao i njihovi antropometrijski parametri za procjenu stepena uhranjenosti.

Da bi se utvrdilo da li postoje razlike u uhranjenosti kod djece, s obzirom na to da navike u ishrani djece različitog socioekonomskog statusa mogu biti drugačije, sprovedena je studija stanja uhranjenosti djece dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore.

Generalni cilj ovog istraživanja se odnosi na utvrđivanje razlika u uhranjenosti između učenika četvrtog razreda osnovne škole dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore.

Na osnovu generalnog cilja istraživanja postavljena su dva zadatka:

- Utvrditi razlike u uhranjenosti između učenika muškog pola osnovnih škola u dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore.
- Utvrditi razlike u uhranjenosti između učenika ženskog pola osnovnih škola u dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore.

4. HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

Na osnovu predmeta i cilja istraživanja, definisana je generalna hipoteza koja glasi:

Hg – Ne postoji statistički značajna razlika u uhranjenosti između učenika četvrtih razreda osnovnih škola u dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore

Na osnovu generalne hipoteze, navode se sljedeće pojedinačne hipoteze:

H1 – Ne postoji statistički značajna razlika u antropometrijskim parametrima između učenika muškog pola osnovnih škola u dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore

H2 – Ne postoji statistički značajna razlika u antropometrijskim parametrima između učenika ženskog pola osnovnih škola u dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore

5. METOD RADA

U okviru ovog poglavlja (strane 26-33) autorka definiše način realizacije samog istraživanja. Ovo istraživanje je transferalnog karaktera, a mjerenja su obavljena u skladu sa standardima ISAK priručnika. Takođe, prema tvrdnjama autorke, mjerenje je sprovedeno u salama osnovnih škola, a realizovali su ih studenti fakulteta za sport.

Mjerenjem su obuhvaćene učenici iz dvije regije u Crnoj Gori (sjeverna i južna regija) u školama: OŠ „Marko Miljanov“ Bijelo Polje, OŠ „Risto Manojlović“ Kolašin, OŠ „Blažo J. Orlandić“ Bar i OŠ „Maršal Tito“ Ulcinj, a podijeljeni su u dva subuzorka: – I subuzorak 90 učenika četvrtih razreda osnovnih škola koji žive u sjevernoj regiji Crne Gore; – II subuzorak 95 učenika četvrtih razreda osnovnih škola koji žive u južnoj regiji Crne Gore.

Za potrebe istraživanja izmjerena su četiri antropometrijska parametra: tjelesna visina, tjelesna težina, obim struka, obim kukova, a zatim su za procjenu stepena uhranjenosti korišćeni sljedeći indeksi: Indeks tjelesne mase – percentilne vrijednosti (BMI) i Odnos obima struka i tjelesne visine (WHtR).

Na kraju poglavlja, autorka nas upućuje i bliže definiše statističke procedure koje su sprovede tokom obrade podataka bitnih za istraživanje. Posebno ističe deskriptivnu statistiku i t-test za male i nezavisne uzorke, kojim je utvrđivana statistička značajnost, u odnosu na definisane zadatke koje trebalo realizovati tokom ovog istraživanja.

6. REZULTATI

U ovom poglavlju (strane 35-43), kandidatkinja je prezentovala rezultate u vidu 9 pojedinačnih tabela i 8 dijagrama. Autorka na osnovu statističke analize zaključuje da učenici u južnoj regiji imaju mnogo veći problem sa gojaznošću u odnosu na učenike iz sjeverne regije, ali napomine da će se tek u daljem tekstu, i na osnovu daljih statističkih procedura utvrditi da li su te razlike i statistički značajne. Ono što se da zaključiti pregledom tabele 8 jeste da postoje statistički značajne razlike između učenika sjeverne i južne regije u odnosu na parametar uhranjenosti. T test iznosi 5.479, sa nivoom značajnosti .00, pri čemu su srednje vrijednosti takve da pokazuju značajno veći prosječni parametar uhranjenosti kod učenika iz južne regije nego kod učenika iz sjeverne regije (.89 i .82). Autorka zatim pristupa analizi rezultata u odnosu na pol, pa ističe da se trend koji postoji na cjelokupnom uzorku se prenosi i samo na mušku populaciju. T-test iznosi 4.842, sa nivoom značajnosti od .00, gdje su srednje vrijednosti .84 i .91. Jasno je, dakle, da su učenici iz grupe južne regije gojazniji u odnosu na dječake iz sjeverne regije. Rezultati T-testa u stepenu uhranjenosti kod učenika pokazuju da nema statistički značajnih razlika na osnovu T-testa koji iznosi 2.207, sa nivoom značajnosti od .122, gdje srednje vrijednosti iznose .83 i .80. Veće vrijednosti su prisutne kod učenika sjeverne regije.

7. DISKUSIJA

U Diskusiji autorka sublimira rezultate do kojih je došla. Takođe, polemše sa rezultatima nekih dosadašnjih istraživanja koja su realizovana na ovim prostorima, ili šire, a tiču se iste tematike.

Rezultati ove studije pokazuju povišenu tjelesnu masu kod 15.67% ispitanika, dok je čak 42.71% ispitanika gojazno. Slični rezultati su dobijeni u studiji (Mitrović i Dragutinović, 2020) na uzorku djece koja pripadaju urbanoj i ruralnoj sredini. Dobijen je visok procenat gojazne ili prekomjerno uhranjene djece. Rezultati ukazuju da su samo 2 djevojčice (9%) iz ruralnog područja pothranjene, prekomjerno uhranjenih učenika je 20,5%, a gojaznih čak 42,5%. Niži rezultati su dobijeni sprovođenjem COSI studije u Crnoj Gori (2016) na čelu sa Institutom za javno zdravlje i Fakultetom za sport i fizičko vaspitanje. Istraživanje je pokazalo da je

prekomjerna težina zabilježena kod 18,1% ispitanika, dok je 22,8% dječaka i 11,9% djevojčica gojazno. Prema varijabli WHtR, najviši procenat prekomjerno uhranjene i gojazne djece zabilježen je kod djece koja pripadaju južnoj regiji (44%), što je slično, zaključuje autorka, sa rezultatima koji su dobijeni u studiji Zovko, Mirković i Ćorluka (2020).

8. ZAKLJUČAK

Na osnovu cilja, hipoteza i dobijenih rezultata autorka izvodi sljedeće zaključke:

- Rezultati ovog istraživanja pokazuju da je značajan broj učenika četvrtih razreda prekomjerno uhranjeno ili gojazno. S obzirom na to da je 79 učenika od ukupnog uzorka (185) prekomjerno uhranjeno i gojazno, može se reći da su rezultati dobijeni istraživanjem zabrinjavajući.
- Statistički značajne razlike u uhranjenosti postoje na ukupnom uzorku učenika (oba pola) i učenika muškog pola koji žive na području južne regije u Crnoj Gori, dok se razlike nijesu pojavile kod učenika ženskog pola.
- Ne prihvata se generalna hipoteza (H_g) koja glasi: Ne postoji statistički značajna razlika u uhranjenosti između učenika četvrtih razreda osnovnih škola u dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore.
- Ne prihvata se hipoteza (H₁) koja glasi: Ne postoji statistički značajna razlika u antropometrijskim parametrima između učenika muškog pola osnovnih škola u dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore.
- U potpunosti se prihvata hipoteza (H₂) koja glasi: Ne postoji statistički značajna razlika u antropometrijskim parametrima između učenika ženskog pola osnovnih škola u dvije regije (sjeverna i južna) na teritoriji Crne Gore.

Autorka ovakve rezultate objašnjava time što je usljed mjera zabrane organizovanih fizičkih aktivnosti i prekida treninga i trenažnih procesa sportista, veliki broj djece bio ograničen u upražnjavanju fizičkih aktivnosti u svojim klubovima, a ove aktivnosti predstavljaju najbolji izvor fizičke aktivnosti djece u ovom uzrastu. Osim ovog, razlike koje su se pojavile mogu se tražiti i u formiranju navika pod uticajem socijalne sredine, kao i raspoloživih mogućnosti.

Autorka na kraju navodi teorijski i praktični značaj ovog istraživanja. Ona ističe da ova studija može biti primjer za buduća istraživanja na ovu i njoj slične teme. Takođe, na osnovu ovih rezultata može se nakon osnovnoškolskog ciklusa izvršiti ponovno istraživanje na istom uzorku i procijeniti da li je došlo do promjena

i na koji način je osnovna škola uticala na iste. Potrebno je, zaključuje autorka, izvršiti nakon određenog vremena istraživanje na uzorku učenika četvrtih razreda osnovne škole i procijeniti moguće promjene tokom vremena u istim trendovima.

LITERATURA

Autorka je ozbiljnost i studioznost u istraživanju pokazala i brojem bibliografskih jedinica koje je koristila (50), kao i savremenošću istraživanja na koje se pozivala.

ZNAČAJ ISTRAŽIVANJA

Tema ovog istraživačkog rada jako je interesantna. Razlike u uslovima života, načinu ishrane, ali i dnevnom režimu (ne)kretanja doprinijela su da postoje razlike u uhranjenosti djece iz južne i sjeverne regije. Kako su razlike statistički značajne, i kako su rezultati uopšteno zabrinjavajući, značaj ovog rada može se ogledati i preventivnoj funkciji i alarmu prema svim službama koje tretiraju javno zdravlje.

ZAKLJUČAK I PRIJEDLOG KOMISIJE

Na osnovu pregleda i svestrane analize master rada: „RAZLIKE U UHRANJENOSTI UČENIKA ČETVRTOG RAZREDA SJEVERNE I JUŽNE REGIJE CRNE GORE“, Komisija za pregled i ocjenu master rada smatra da je isti metodološko korektno postavljen, da je u cjelini urađen prema predviđenoj i odobrenoj koncepciji, da je istraživanje originalno i da ima naučnu i teorijsku vrijednost. Kandidatkinja je u izradi master rada koristila relevantnu savremenu domaću i stranu literaturu, čime je dala značajan doprinos izučavanju i rješavanju aktuelnih pitanja značajnih za unapređenje izabrane tematike.

Na osnovu svega iznijetog, Komisija za pregled i ocjenu master rada kandidatkinje Marije Vukotić, master rad ocjenjuje **POZITIVNO**.

PRIJEDLOG KOMISIJE

Na osnovu pregleda, ocjene i vrednovanja master rada kandidatkinje Marije Vukotić, **pod naslovom: „RAZLIKE U UHRANJENOSTI UČENIKA ČETVRTOG RAZREDA SJEVERNE I JUŽNE REGIJE CRNE GORE“**, Komisija predlaže Naučno-nastavnom vijeću Filozofskom fakultetu u Nikšiću, da isti prihvati i time omogući kandidatkinji dalju zakonsku proceduru javne odbrane master rada.

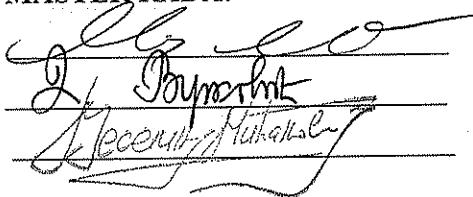
Nikšić, 23. 11. 2022. godine

KOMISIJA ZA PREGLED I OCJENU MASTER RADA:

1. prof. dr Milovan Ljubojević – mentor:

2. prof. dr Dijana Vučković – član:

3. prof. dr Veselin Mićanović – član

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/4

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Razlike u uhranjenosti učenika četvrtog razreda sjeverne i južne regije Crne Gore** Marije Vuković, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Dunje Pajović

I Z V J E Š T A J

Dunja Pajović, studentkinja interdisciplinarnog magistarskog Studija za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je završni rad na temu **Socijalizacija učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u trećem ciklusu osnovne škole**. Tema ovog rada je odobrena 21.07. 2021. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Tatjana Novović, prof.dr Nada Šakotić i prof.dr Biljana Maslovarić.

Kandidatkinja Pajović je uspješno položila ispite predviđene nastavnim planom i programom interdisciplinarnog Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija Vijeću podnosi slijedeći izvještaj.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja opsežno i teorijski-naučno argumentovano razmatra temeljne pretpostavke inkluzivnog modela. Pozivajući se na relevantne uporišne naučne koncepte Pijažea, Vigotskog, Brunera i drugih teoretičara i istraživača dječjih razvojnih kapaciteta, kandidatkinja Pajović obrazlaže značaj blagovremenog, stručnog i individualizovanog pristupa djeci i učenicima sa posebnim potrebama u redovnom obrazovnom sistemu. Ona ističe da je način rada sa djecom prirodno povezan sa vrstom i stepenom teškoće. Opisujući konkretnije karakteristike djeteta sa smetnjama u razvoju i učenju navodi da su u pitanju promjene u pažnji, pamćenju, mišljenju, emocionalno-voljnoj oblasti, ograničenim psihomotornim sposobnostima i vizuelnom i auditivnom opažanju, neurotičnosti, nerealnom opažanju stavova sredine i sopstvenih stavova prema okolini, nerazumijevanju složenijih međuljudskih odnosa (Birač, 1997 prema: Šakotić, 2009). S druge strane, pomenute smetnje indukuju sekundarne posledice, nastale usled

nesuportivnih okolnosti i nedostajućeg razumijevanja od strane predstavnika socijalne sredine. Te „proizvedene“ posledice razvojnih teškoća moguće je, kako Pajović ističe, ublažiti stvaranjem podržavajuće socijalne atmosfere u kojoj dijete živi. Takođe, kandidatkinja detaljno predstavlja genezu koncepta integracije djece s teškoćama/smetnjama u razvoju i učenju, ukazujući na brojne barijere u društvenom i obrazovnom sistemu. Pritom, Pajović ukazuje i na promjene u terminologiji u ovoj sferi, koje svjedoče o percepciji stručne i laičke javnosti prema djeci/osobama s teškoćama u različitim vremenskim etapama. U tom smislu kandidatkinja Pajović izdvaja tri faze u načinu sagledavanja najboljeg interesa djeteta/osobe s teškoćama: u prvom periodu dominiraju termini sa izrazito negativnom i stigmatizujućom konotacijom, dok se u periodu prosvjetiteljstva javljaju prvi pokušaji naučnog objašnjenja uzroka i tretmana „ometenosti“. U trećoj etapi, sedamdesetih godina prošlog vijeka, postavljaju se temelji funkcionalne integracije djece u redovni obrazovni sistem, koji podliježe različitim multidimenzionalnim promjenama. U posebnoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Pajović sagledava koncept inkluzivnog obrazovanja u crnogorskim okvirima, ukazujući na razvojne faze ovog modela od kraja devesetih godina prošlog vijeka do aktuelnog obrazovnog konteksta. Potom, kandidatkinja opsežno opisuje različite aspekte inkluzivnog koncepta, počevši od zakonskih i strateških propisa, potom kurikulumu, individualnih i tranzicionih obrazovnih planova, specifičnosti u okviru pojedinih segmenata u obrazovnom kontinuumu, kao i pripreme nastavnika za rad po inkluzivnom modelu. Pajović detaljno opisuje uloge svih faktora socijalizacije u procesu razvoja funkcionalne inkluzije, uključujući porodicu, obrazovne institucije, nosioce obrazovnopolitičkih rješenja, medije.

U polazištu metodološkog koncepta, D. Pajović definiše vodeću istraživačku hipotezu: Pretpostavljamo da učenici sa posebnim obrazovnim potrebama (sa smetnjama /teškoćama u razvoju i ponašanju), uključeni u treći ciklus osnovne škole posjeduju odgovarajuće socijalne vještine, potrebne za efikasno uključivanje i funkcionisanje u školskoj zajednici sa vršnjacima i odraslima. Glavnu hipotezu Pajović operacionalizuje kroz šest podhipoteza. U metodološkom kvalitativno-kvantitativnom istraživačkom okviru, kandidatkinja definiše metode i tehnike, a potom i istraživačke instrumente, pomoću kojih testira projektovane hipoteze. Primjenjujući tehniku anketiranja i anketni

upitnik kandidatkinja ispituje stavove i mišljenja roditelja djece trećeg ciklusa osnovne škole o uključivanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama u redovni nastavni proces. Za potrebe utvrđivanja socijalnih odnosa učenika s posebnim potrebama sa njihovim vršnjacima u trećem ciklusu osnovne škole, primijenjena je sociometrijska tehnika, a kao instrument je korišćen sociometrijski test. Istraživanjem su obuhvaćeni nastavnici, učenici i roditelji učenika trećeg ciklusa osnovne škole u centralnoj regiji Crne Gore. Istraživanje je sprovedeno u devet odjeljenja sedmih, osmih i devetih razreda iz pet osnovnih škola i to na području opština Danilovgrad, Podgorica i Nikšić. Istraživanjem je obuhvaćen uzorak od 39 nastavnika, 114 učenika i 116 roditelja. Na osnovu prikupljene empirijske evidencije, Pajović konstatuje da je ključna istraživačka hipoteza prihvaćena, detaljno obrazlaže i argumentuje sve podhipoteze, a u zaključku jasno markira i preporuke za unapređenje socijalnog statusa učenika s posebnim potrebama u crnogorskom školskom sistemu.

Na osnovu navedenog, Komisija sa zadovoljstvom konstatuje da master rad kandidatkinje Dunje Pajović, na temu: **Socijalizacija učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u trećem ciklusu osnovne škole**, ispunjava normative koji važe za magistarske radove, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, novembar 2022.god.

Komisija, u sastavu:

prof. dr Tatjana Novović

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Nada Šakotić

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Biljana Maslovarić

Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:	23. 11. 2022		
ORG. JED.	PROJ.	PRILOG	VRJEDNOST
01	2222		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/5

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Socijalizacija učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u trećem ciklusu osnovne škole** Dunje Pajović, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-2742, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi* kandidatkinje Jelene Mijanović.

U skladu sa članom 29, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Jelena Mijanović, student master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi*.

Tema ovog rada je odobrena 08.04. 2022. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet Nikšić, Prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet Nikšić, Prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet Nikšić.

Kandidatkinja je uspješno položila ispite predviđene nastavnim planom i programom master studija za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

Master rad kandidatkinje Jelene Mijanović, *Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi*, napisan je na 71 strani, u Times New Roman fontu sa proredom 1,5. Struktuiran je u dvije komplementarne cjeline (teorijski i metodološki dio), koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće uže oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je struktuiran u tri tematske cjeline, i to: Karakteristike usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi, Oblici planiranja geometrijskih

sadržaja u starijoj uzrasnoj grupi i Planiranje usvajanja geometrijskih oblika kroz centre interesovanja. U okviru druge strukturne cjeline, koja se odnosi na metodološki pristup fokusiranoj tematskoj problematici, detaljno je predstavljen metodološki koncept, a potom su sistematično i pregledno prikazani rezultati istraživanja. Nakon kontinuiranog i funkcionalnog povezivanja teorijskog i metodološkog dijela rada, kandidatkinja je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru Zaključnih razmatranja.

U uvodnom dijelu rada, Jelena Mijanović govori da je planiranje jedan od profesionalnih zadataka koje vaspitači moraju da izvrše prije direktnog djelovanja u vaspitno-obrazovnom procesu. Usvajanje pojmova osnovnih geometrijskih oblika predstavlja bazu za kasnije učenje matematike. Stoga je važno da se planiranju geometrijskih sadržaja u predškolskim ustanovama pokloni značajna pažnja. Osnovni cilj razvijanja geometrijskih oblika na predškolskom uzrastu jeste da djeca prepoznaju modele geometrijskih figura i tijela, da ih pravilno imenuju i da imenuju oblike predmeta u neposrednoj okolini ili na slikama. Razvijanje geometrijskih oblika izoštrava dječja čula, razvija opažanje i matematičko-logičko mišljenje. Djeca starije uzrasne grupe mogu na raznovrsne načine usvajati pojmove geometrijskih oblika u predškolskim ustanovama. Smatra se da u proces realizacije geometrijskih sadržaja u vrtiću treba uključiti zagonetke i avanturističke priče.

Jelena Mijanović u daljem radu govori da se o nekom ciljnom razvijanju geometrijskih oblika može govoriti u srednjoj i starijoj uzrasnoj grupi, mada su i djeca mlađeg uzrasta, prema Pijažeu, sposobna da rasuđuju i zaključuju u jednostavnijim situacijama, kada je zadatak dat u kontekstu igre, koja predstavlja unutrašnju motivaciju, a rezultira spontanim učenjem. Kandidatkinja Mijanović navodi da perceptivno vaspitanje djece starije uzrasne grupe postaje još sistematičnije i ne vrši se kao ranije, pretežno uzgred, u sklopu praktičnih aktivnosti. Stvari i pojave se posmatraju i analiziraju određenim redoslijedom i s ciljem, a predstave o njima grade zahvaljujući sintezi raznih čulnih iskustava. Istovremeno se povećava broj nijansi u čulnim dražima koje djeca zapažaju, a razlike među njima postaju manje, što zahtijeva finije opažanje. Više pažnje se poklanja i verbalnim oznakama za čulne draži. Istaknuta svojstva perceptivnog vaspitanja na starijem uzrastu omogućavaju korišćenje nešto apstraktnijih materijala nego ranije. U tu svrhu primjenjuje se i niz didaktičkih igara i igrolikih aktivnosti kojima se unapređuje vizuelna pažnja i pamćenje opaženog, njegova logička prerada i uobličavanje u iskustvo. Stečena saznanja o perceptivnim kvalitetima predmeta i pojava se primjenjuju u svakodnevnom životu djeteta, što služi za kontrolu njegove ispravnosti.

Jelena Mijanović navodi da centri interesovanja postaju laboratorije za dječje učenje kroz igru i interakciju sa materijalima. Djeci je dozvoljeno da izaberu materijal i treba ih ohrabriti da se igraju sa njim na način na koji oni izaberu. Kroz različite vaspitno-obrazovne aktivnosti u centrima interesovanja djeca mogu usvajati pojmove geometrijskih oblika, te na taj način unapređivati kognitivne sposobnosti.

U drugom poglavlju rada, u metodološkom dijelu, kandidatkinja Mijanović, definiše istraživački cilj na sljedeći način: Utvrditi stav vaspitača prema planiranju usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi.

Na osnovu postavljenog cilja kandidatkinja Mijanović je definisala istraživačku hipotezu:

- Pretpostavlja se da vaspitači adekvatno pristupaju planiranju i realizaciji geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi.

Podhipoteze su definisane na sljedeći način:

- Pretpostavlja se da vaspitači planiraju raznovrsne aktivnosti u procesu usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi
- Pretpostavlja se da vaspitači planiraju korelaciju pojmova geometrijskih oblika sa drugim vaspitno-obrazovnim oblastima rada u vrtiću.
- Pretpostavlja se da vaspitači planiraju primjenu raznovrsnih didaktičkih materijala za usvajanje pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi.
- Pretpostavlja se da vaspitači planiraju usvajanje pojmova geometrijskih oblika kod djece starije uzrasne grupe u različitom prostornom okruženju.

Kandidatkinja Mijanović je istraživanje realizovala na uzorku od 145 vaspitača zaposlenih u predškolskim ustanovama u Nikšiću i Podgorici. U istraživanju je koristila intervju sa fokus grupama (tri fokus grupe) i anketni upitnik.

Na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka izvršena je analiza, zatim sinteza i uopštavanje a potom formulisani zaključci obavljenog istraživanja i proučavanja. Zaključci su izvedeni kako iz obrade i analize primarnih podataka prikupljenih putem ankete, tako i na osnovu teorijskih postulata navedenih u teorijskom dijelu rada.

Anketnim upitnikom, kandidatkinja je došla do podataka da većina anketiranih vaspitača (56, 55%) često planira realizaciju aktivnosti za usvajanje pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi. Prilikom planiranja usvajanja pojmova geometrijskih oblika,

vaspitač treba da polazi od uzrasnih karakteristika i zahtjeva da se cjelokupni rad mora prilagoditi psihofizičkim karakteristikama djece u konkretnoj vaspitnoj grupi, njihovim individualnim razvojnim potrebama i mogućnostima, kao i dominantnim interesovanjima.

Dobijeni rezultati pokazuju da djeca najviše interesovanja ispoljavaju za likovne i otkrivačke aktivnosti, kao i didaktičke igre. Pretpostavljamo da vaspitači često povezuju likovne aktivnosti sa geometrijskim sadržajem, pa samim tim i bude dječje interesovanje za upražnjavanje istih. Djetetu predškolskog uzrasta je potrebno obezbijediti stimulativne uslove za učenje geometrijskih sadržaja. Značaj sredinskih činilaca i aktivnosti djeteta u razvoju sposobnosti učenja su primarna, pa tako i odnosi prevagnu nad spontanom sazrijevanjem. Tu se učenju, kao spoljnjem pokretaču razvoja, određuje adekvatno mjesto i uloga, jer sve više preovlađuje mišljenje da ako se obezbijede adekvatni sredinski uslovi i adekvatna sredinska stimulacija, moguće je razviti sposobnost za učenje do optimalne granice. Drugačije rečeno, potrebno je stvoriti uslove svakom pojedincu da razvije svoje sposobnosti do optimalnih granica uz ulaganje svoje želje i aktivnosti.

Dobijeni rezultati pokazuju da vaspitači najčešće planiraju korelaciju usvajanja pojmova geometrijskih oblika sa likovnim aktivnostima. Poslije likovnih aktivnosti slijede jezičke, muzičke i fizičke aktivnosti. Takođe, rezultati pokazuju da vaspitači uviđaju značaj planiranja korelacije pojmova geometrijskih oblika sa drugim vaspitno-obrazovnim oblastima rada u vrtiću. Planiranje korelacije pojmova geometrijskih oblika sa drugim vaspitno-obrazovnim oblastima, doprinosi efikasnijem učenju i boljem transferu znanja. Pored navedenog, integrisane aktivnosti su djeci zanimljive.

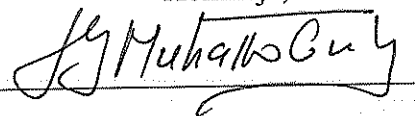
Sumiranjem rezultata dobijenih u okviru fokus grupa, kandidatkinja konstatuje da vaspitači planiraju raznovrsne aktivnosti u procesu planiranja usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi. Geometrijski sadržaji se obrađuju kroz razne druge vaspitno-obrazovne sadržaje. Mogućnost da se obrada osnovne teme započne sa raznih strana i širi različitim pravcima, može iskoristiti ako vaspitač planira kuda sve može da odvede dječje interesovanje u vezi sa sadržajima, i sa koje tačke se tema može započeti, odnosno završiti. To će učiniti tako što će uz svaki mjesečni plan šematski razgranati pravce mogućih puteva za razvoj tematske cjeline, vodeći računa o opštosti predviđene tematike i njenom grananju na nivoe podtema i vaspitno-obrazovnih situacija i aktivnosti.

Kandidatkinja Jelena Mijanović je u svom master radu uspješno razmotrila datu temu iz oblasti usvajanja početnih matematičkih pojmova. Tokom izrade master rada kandidatkinja je pokazala samostalnost i sistematičnost, navodeći argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti i inovativnosti master rada na temu koja je izuzetno aktuelna i višestruko

značajna. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Jelene Mijanović na temu: „Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi“, ispunjava normative koji važe za master radove, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

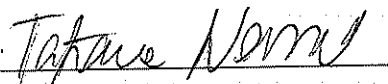
Nikšić, 24. 11. 2022. godine

Komisija, u sastavu:

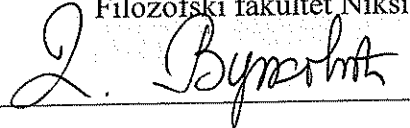
Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Tatjana Novović

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Dijana Vučković, član

Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRILJEŽNO: 23. 11. 2022.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	2919		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/6

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Planiranje usvajanja pojmova geometrijskih oblika u starijoj uzrasnoj grupi** Jelene Mijanović studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet - Nikšić

23. 11. 2022. godine

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

IZVJEŠTAJ KOMISIJE ZA PREGLED I OCJENU MASTER RADA

Nastavno-naučno Vijeće Filozofskog fakulteta, na svojoj sjednici od 22.11.2021. godine imenovalo je komisiju za pregled i ocjenu master rada kandidatkinje Tijane Vulić a na temu:

„RAZLIKE U MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA URBANE I RURALNE ŽIVOTNE SREDINE U PODGORICI “

Komisija je imenovana u sljedećem sastavu:

1. *prof. dr Milovan Ljubojević – mentor;*
2. *prof. dr Dijana Vučković – član;*
3. *prof. dr Nada Šakotić – član.*

Nakon izvršenog pregleda navedenog master rada i obavljenih konsultacija Komisija Vijeću Filozofskog fakulteta podnosi sljedeći:

IZVJEŠTAJ

I. OSNOVNI PODACI O KANDIDATU

Tijana Vulić je rođena 21.11. 1998. godine u Podgorici. Osnovnu i srednju školu završila je u Podgorici. Filozofski fakultet u Nikšiću – Studijski program za obrazovanje učitelja upisala je 2017. godine.

II. OPIS SADRŽAJA MASTER RADA

Master rad kandidatkinje Tijane Vulić pod nazivom: „RAZLIKE U MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA URBANE I RURALNE ŽIVOTNE SREDINE U PODGORICI“ izložen je na 66 stranica kucanog teksta u fontu Time New Roman, veličine 12 pt i proredom 1,5 lines. Rad se sastoji od 8 poglavlja, 12 potpoglavlja, spiska literature, jednog priloga i to:

1.UVOD

2.TEORIJSKE OSNOVE RADA

2.1 Motoričke sposobnosti

2.2 Bazične motoričke sposobnosti

2.3 Motorički razvoj

2.4 Sedentarni način života i stvaranje navike za redovno fizičko vježbanje

2.5 Definisanje osnovnih pojmova

2.6 Pregled dosadašnjih istraživanja

3.PROBLEM, PREDMET I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

4.HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

5.METOD RADA

5.1 Tok i postupci istraživanja

5.2 Populacija i uzorak ispitanika

5.3 Uzorak mjernih instrumenata

5.4. Statistička obrada podataka

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

6.1 rezultati deskriptivne statističke analize

6.2 Rezultati komparativne statističke analize

7. DISKUSIJA

8. ZAKLJUČAK

LITERATURA

PRILOZI

BIOGRAFIJA

1.UVODNA RAZMATRANJA

U poglavlju Uvod (strane 8-9) autorka nas bliže upoznaje sa materijom kojom će se baviti u radu. Ovdje posebno ističe antropomotoriku kao naučnu oblast koja se bavi proučavanjem ljudskog kretanja, što

doprinosi unapređenju teorija fizičkog vaspitanja i fizičke kulture uopšte. Takođe, autorka nastavlja u istom stilu pokušavajući da nam približi motoričke sposobnosti, i značaj njihovog praćenja, istraživanja i unapređenja putem sredstava fizičkog vaspitanja. Na kraju, autorka ističe značaj fizičkog vaspitanja, ali i uticaja sredine, na razvoj motoričkih sposobnosti djece osnovnoškolskog uzrasta.

2. TEORIJSKI OKVIR RADA

U okviru ovog poglavlja (strane 10-26) autorka želi da pažljivom čitaocu približi osnovne pojmove koje će koristiti u svom tekstu. Ovdje možemo pronaći definicije motoričkih sposobnosti, ali i dosadašnja istraživanja koja su se bavila sličnom problematikom. Kada su u pitanju dosadašnja istraživanja, autorka polemizuje sa velikim brojem istraživanja, koja pokrivaju prostor Balkana, ali imamo istraživanja i sa drugih teritorija Evrope. Na osnovu svega izloženog iz pomenutih istraživanja, autorka zaključuje da sva istraživanja sugerišu da okruženje utiče na razvoj motoričkih sposobnosti, čemu svjedoče statistički značajne razlike između djece istog uzrasta, različite životne sredine. Sve to je, ističe autorka, uticalo na povećanje interesovanja za proučavanje ove problematike na teritoriji Podgorice.

3. PROBLEM, PREDMET I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Predmet istraživanja su učenici šestog razreda osnovnih škola, iz urbane i ruralne životne sredine u Podgorici i njihove motoričke sposobnosti.

Cilj ovog istraživanja je bio da se utvrdi da li postoje razlike u motoričkim sposobnostima između učenika šestih razreda osnovnih škola u odnosu na pol iz urbane i ruralne životne sredine u Podgorici.

Da bi ovako postavljen cilj bio ostvaren potrebno je bilo konkretizovati zadatke istraživanja:

- utvrditi nivo motoričkih sposobnosti dječaka i djevojčica šestog razreda osnovne škole iz urbane i ruralne životne sredine;
- utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u motoričkim sposobnostima između učenika muškog pola šestog razreda osnovne škole iz urbane i ruralne životne sredine;
- utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u motoričkim sposobnostima između učenika ženskog pola šestog razreda osnovne škole iz urbane i ruralne životne sredine;

4. HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

Glavna hipoteza od koje se pošlo u istraživanje glasi:

Hg „Postoje statistički značajne razlike u motoričkim sposobnostima između učenika šestog razreda osnovnih škola urbane i ruralne životne sredine u Podgorici u odnosu na pol“.

Pored osnovne, glavne hipoteze bile su postavljene i pomoćne hipoteze:

H1 – Postoje statistički značajne razlike u motoričkim sposobnostima između učenika šestog razreda muškog pola urbane i ruralne životne sredine u Podgorici;

H2 – Postoje statistički značajne razlike u motoričkim sposobnostima između učenika šestog razreda ženskog pola urbane i ruralne životne sredine u Podgorici.

5. METOD RADA

U okviru ovog poglavlja (strane 30-38) autorka definiše način realizacije samog istraživanja. Ovo istraživanje je transferzalnog karaktera. Testiranja su, prema tvrdji autorke, obavljena u skladu sa standardima, vršili su ih iskusni mjerioci, u ranim jutarnjim časovima, prvog dva dana testiranje je realizovano sa učenicima jedne škole, a zatim dva dana (u istim uslovima) sa učenicima druge škole. Uzorak ispitanika činili su učenici šestih razreda (11 godina +/- 6 mjeseci), koji žive na teritoriji grada Podgorica. Od ukupnog broja (50), u istraživanju je učestvovalo 27 učenika iz OŠ „Oktoih“ iz urbane sredine, i 23 učenika koji pohađaju Osnovnu školu „Vlado Milić“ iz ruralne sredine. Od ukupnog broja učenika koji su učestvovali u istraživanju, 25 učenika je bilo muškog, a 25 ženskog pola.

U ovom istraživanju su korišćeni motorički testovi po modelu „EUROFIT“ baterije testova, koja je propisana od strane Komiteta za razvoj sporta Savjeta Evrope (Council of Europe, 1993). Redosljed testiranja kako je realizovano u istraživanju:

- Flamingo (MFLA) – Test ravnoteže • Taping rukom (MTAP) – Test brzine alternativnih pokreta • Pretklon sa doseganjem u sjedu (MPNK) – Test gipkosti zglobova trupa • Skok udalj iz mjesta (MSUD) – Test eksplozivne snage donjih ekstremiteta • Dinamometrija ruke (MDIN) – Test statičke sile dominantne ruke • Ležanje-sjed (MTRB) – Test repetitivne snage trbušnih mišića i pregibača zgloba kuka • Izdržaj u zgibu (MIUZ) – Test statičke sile gornjih ekstremiteta • Čunasto trčanje 10×5m (MČUN) – Test brzine trčanja sa promjenom smjera

Autorka je u ovom dijelu rada vrlo sistematično i tehnički prijemčivo prikazala opis testova, uz fotografije kojima se čitalac detaljnije upoznaje sa načinom izvođenja testova.

Na kraju ovog poglavlja autorka nas upoznaje sa statističkim procedurama koje su korišćene za obradu podataka. Pored deskriptivne statistike, autorka je za procjenu razlika u motoričkim sposobnostima, koristila t-test za male i nezavisne uzorke, sa statističkom značajnošću $p \leq 0.05$. Obrada podataka i primjena statističkih postupaka u ovom istraživanju izvršena je u programskom paketu SPSS, verzija 23.0.

6. REZULTATI

U ovom poglavlju (strane 39-47), kandidatkinja je prezentovala rezultate u vidu 6 pojedinačnih tabela. Analizirajući dobijene rezultate, može se konstatovati da su rezultati kod cjelokupnog uzorka očekivanih vrijednosti, vrlo često noramlnih rapodjela, sa manjim odstupanjima, a odstupanja su najčešća kod varijable dinamometrija ruke. Kada su u pitanju rezultati komparativne statistike, autorka iznosi zanimljive podatke. Na osnovu dobijenih vrijednosti rezultata t-testa, koji su prikazani u tabeli 5, može se primijetiti da postoje statistički značajne razlike između dječaka iz urbane i ruralne životne sredine u 7 od ukupno 8 varijabli za procjenu motoričkih sposobnosti. Samo u varijabli flamingo nije bilo statistički značajne razlike. Sa druge strane, u varijablama skok udalj iz mjesta i izdržaj u zgibu rezultati su bili u korist dječaka iz urbane sredine. U ostalim varijablama rezultati su bili u korist dječaka iz ruralne sredine. Kada su u pitanju djevojčice, situacija je sljedeća: postoje statistički značajne razlike između djevojčica iz urbane i ruralne životne sredine u 3 od ukupno 8 varijabli za procjenu motoričkih sposobnosti, i to kod varijabli: flamingo, izdržaj u zgibu i čunasto trčanje. Statistički značajne razlike u sve tri varijable su bile u korist djevojčica iz ruralne sredine.

7. DISKUSIJA

U Diskusiji autorka sublimira rezultate do kojih je došla. Takođe, polemiše sa rezultatima nekih dosadašnjih istraživanja koja su realizovana na ovim prostorima, ili šire, a tiču se iste tematike. Autorka ovdje ističe neke od njih, ističići da su rezultati dobijeni ovim istraživanjem u skladu sa dosadašnjim istraživanjima koje su vršili (Tinazci & Emiroglu, 2009; Cetinić, Petrić & Vidaković-Samardžija, 2011; Gontarev i sar., 2013; Tanović i sar., 2013; Dragutinović, 2019; Mosurović & Pelemiš, 2019; Milošević, Sadri, F., Sadri, I., Sindić & Batez, 2022). U samoj uporedbi, autorka ide dalje, pa upoređuje dobijene rezultate u odnosu na pol, pa ističe da su

slične rezultate pokazali i dječaci iz urbane sredine sa područja opštine Vranje (Nikolić i sar., 2015), kao i dječaci sa područja opštine Kraljevo (Gadžić, 2011). Razlike koje su se manifestovale u korist djece iz urbane sredine mogu biti posljedica usmjerenih aktivnosti, ranijeg iskustva na testiranjima, uključenosti u različite sportske klubove i škole sporta, koje su danas sve više rasprostranjene, navodi autorka. Kako su ovi rezultati uglavnom bili u korist djece koja žive u ruralnoj sredini, autorka je navela istraživanja čiji su rezultati bili suprotni (Gadžić, 2011; Pelemiš i sar., 2013) gdje su ispitanici iz urbane sredine ostvarili bolje i statistički značajnije rezultate u odnosu na svoje vršnjake iz ruralne sredine.

8. ZAKLJUČAK

Na osnovu cilja, hipoteza i dobijenih rezultata mogu se izvesti sljedeći zaključci:

- Kod dječaka postoji statistički značajna razlika u većini varijabli, dok kod djevojčica postoji statistički značajna razlika u tri varijable. Glavna hipoteza, od koje se pošlo u istraživanje, a to je da postoje statistički značajne razlike u motoričkim sposobnostima između učenika šestog razreda osnovnih škola urbane i ruralne životne sredine u Podgorici u odnosu na pol se potvrđuje zbog postojanja statistički značajnih razlika između tretiranih uzoraka.
- Potvrđuje se i pomoćna H1 hipoteza jer kod dječaka postoje statistički značajne razlike u sedam od osam varijabli.
- Pomoćna hipoteza H2 se djelimično potvrđuje jer kod djevojčica postoje statistički značajne razlike u tri od osam varijabli. S obzirom na to da se rezultatima ovog istraživanja pokazalo da postoje statistički značajne razlike između uzoraka, sve to nam ukazuje da postoji uticaj sredine na razvoj djece ovog uzrasta.

Autorka na kraju navodi teorijski i praktični značaj ovog istraživanja. Takođe, daje prijedloge na koji način se može poboljšati nastava fizičkog vaspitanja, ili iskoristiti ista za edukaciju mladih o zdravim stilovima života.

LITERATURA

Autorka je ozbiljnost i studioznost u istraživanju pokazala i brojem bibliografskih jedinica koje je koristila (95), kao i savremenošću istraživanja na koje se pozivala.

ZNAČAJ ISTRAŽIVANJA

Tema ovog istraživačkog rada jako je interesantna. Rezultati skorijih istraživanja su jako kontradiktorni kada su u pitanju uzorci iz urbane i ruralne sredine. Ovim radom dobili smo potvrdu da su djeca iz ruralnih sredina motorički kvalitetnija od djece iz urbanih sredina. Ipak, razlike nijesu toliko izražene kod djevojčica kao što je to slučaj kod dječaka. Takođe, dobili smo rezultate koje su postigli učenici šestih razreda Glavnog grada, što može poslužiti u nekim daljim istraživanjima, ili praćenjima, ili upoređivanjima.

ZAKLJUČAK I PRIJEDLOG KOMISIJE

Na osnovu pregleda i svestrane analize master rada: „RAZLIKE U MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA URBANE I RURALNE ŽIVOTNE SREDINE U PODGORICI“, Komisija za pregled i ocjenu master rada smatra da je isti metodološko korektno postavljen, da je u cjelini urađen prema predviđenoj i odobrenoj koncepciji, da je istraživanje originalno i da ima naučnu i teorijsku vrijednost. Kandidatkinja je u izradi master rada koristila relevantnu savremenu domaću i stranu literaturu, čime je dala značajan doprinos izučavanju i rješavanju aktuelnih pitanja značajnih za unapređenje izabrane tematike.

Na osnovu svega iznijetog, Komisija za pregled i ocjenu master rada kandidatkinje Tijane Vulić, master rad ocjenjuje **POZITIVNO**.

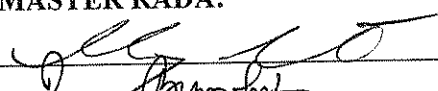
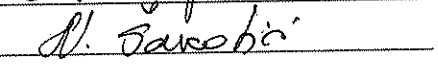
PRIJEDLOG KOMISIJE

Na osnovu pregleda, ocjene i vrednovanja master rada kandidatkinje Tijane Vulić, **pod naslovom: „RAZLIKE U MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA URBANE I RURALNE ŽIVOTNE SREDINE U PODGORICI“**, Komisija predlaže Naučno-

nastavnom vijeću Filozofskom fakultetu u Nikšiću, da isti prihvati i time omogući kandidatkinji dalju zakonsku proceduru javne odbrane master rada.

Nikšić, 23. 11. 2022. godine

KOMISIJA ZA PREGLED I OCJENU MASTER RADA:

1. prof. dr Milovan Ljubojević – mentor:
2. prof. dr Dijana Vučković – član:
3. prof. dr Nada Šakotić – član:

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/7

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Razlike u motoričkim sposobnostima učenika osnovnih škola urbane i ruralne životne sredine u Podgorici** Tijane Vulić, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-2642 od 29.11.2021. godine imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Primjena očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike*, kandidatkinje Andrijane Ugrenović.

U skladu sa članom 29, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Andrijana Ugrenović, student master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Primjena očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike*.

Tema ovog rada je odobrena 29.11.2021. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, Prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet – Nikšić, Prof. dr Marijan Marković, Filozofski fakultet – Nikšić.

Master rad kandidatkinje Andrijane Ugrenović, *Primjena očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike*, napisan je na 84 strane. Strukturiran je u dvije komplementarne cjeline (teorijski i metodološki dio), koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće uže oblasti. U fokusu rada je i sam predmet njenog istraživanja, odnosno primjena očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike.

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja je koristeći naučnu i stručnu literaturu definisala nastavna sredstva, izvršila njihovu klasifikaciju, a posebno stavila akcenat na očigledna nastavna sredstva, njihovu ulogu, značaj i funkciju u početnoj nastavi matematike. S obzirom da očigledna nastavna sredstva doprinose ostvarivanju principa očiglednosti, u posebnom poglavlju objasnila je i taj pojam. Takođe, je opisala savremena i tradicionalna očigledna nastavna sredstva i njihov odnos. U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno i precizno je predstavila metodološki dio istraživanja. Ovdje je kandidatkinja Ugrenović opisala: naučno-istraživačke hipoteze, varijable, ciljeve, zadatke istraživanja, itd. Na kraju, izvršila je analizu i interpretaciju dobijenih rezultata, a zatim sistematično prikazala rezultate svog istraživanja. Nakon funkcionalnog povezivanja teorijskog

i istraživačkog dijela, kandidatkinja je predstavila analizu u okviru zaključka koji čini strukturu svakog rada, a koji će biti od značaja za njeno i neko buduće istraživanje. Sve reference korišćene u radu navela je u literaturi. Prilozi su bili instrumenti njenog istraživanja, odnosno anketni upitnici za učitelje/ice i učenike/ice.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Andrijana Ugrenović govori da uporedo sa ubrzanim razvojem i napredovanjem tehnologije dolazi do raznih i burnih promjena u svijetu. Ona ističe da se te promjene, kako vidimo, manifestuju i na cjelokupni vaspitno-obrazovni proces. Kao rezultat toga, nastala je savremena nastava, odnosno nastava 21. vijeka koju karakteriše dopuna didaktičkog trougla četvrtim faktorom - nastavnim sredstvima. Kandidatkinja Ugrenović nadalje, navodi da se savremena nastava veoma razlikuje od tradicionalne, zato što teži aktiviranju što više čula kod učenika, čime se ostvaruje princip očiglednosti. To znači da savremena nastava zahtijeva primjenu nastavnih sredstava i to očiglednih. Njihov cilj zajedno sa učiteljevom riječi, jeste aktiviranje čula kod učenika. Putem njih učenici brže i uspješnije usvajaju gradivo, stiču znanja i vještine. Kandidatkinja kaže, da bi iz tih razloga očigledna nastavna sredstva, trebalo da se više primjenjuju u nastavi matematike danas, te da je zato tema kojom se bavila zaista aktuelna. S obzirom da je početna nastava matematike veoma teška za učenje, učitelji treba da postanu svjesni značajnosti primjene očiglednih nastavnih sredstava.

Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je struktuiran u tri tematske cjeline, i to: Pojam i definisanje nastavnih sredstava u nastavi matematike, Odnos tradicionalnih i savremenih nastavnih sredstava, Pojam očiglednosti i njegov značaj u nastavi matematike.

Kandidatkinja Ugrenović, u prvoj tematskoj cjelini koja se sastoji iz tri dijela objašnjava pojam očiglednih nastavnih sredstava i njihovu klasifikaciju. Ovdje navodi različite definicije nastavnih sredstava raznih autora. Očigledna nastavna sredstva učenicima pružaju znanje posredstvom raznih čula. U očigledna nastavna sredstva spadaju: slike, aplikacije, dijagrami, modeli, simboli, računaljka, nastavni film, prirodna i vještačka nastavna sredstva i sl. U okviru ove tematske cjeline ona naglašava značaj i moć primjene očiglednih nastavnih sredstava za učitelje, učenike i samu nastavu matematike.

U drugoj tematskoj cjelini, kandidatkinja govori o odnosu između tradicionalnih i savremenih nastavnih sredstava i opisuje ih posebno. Govoreći o njihovom odnosu ona ističe da je nekada učitelj koristeći se tablom, kredom i udžbenikom uz svoju riječ pokušavao da objasni učenicima lekciju iz matematike. To su zapravo tradicionalna nastavna sredstva. Danas je taj proces objašnjavanja olakšan uz pomoć savremenih očiglednih nastavnih sredstava, računara, televizora, pametne table, itd. Ona navodi da je izbor ostavljen na učitelju, odnosno

da od njega zavisi da li će se potruditi da te mogućnosti koje mu se nude zaista i iskoristi. Može se reći da ipak sve to zavisi od više faktora, od njihove stručne osposobljenosti, spremnosti da ih koriste u svom obrazovnom radu, ali i od opremljenosti učionice didaktičkim materijalima i nastavnim sredstvima. Nastanak savremenih očiglednih nastavnih sredstava je omogućio razvitak nastave matematike u današnjem vremenu, koja će iz godine u godinu postati još naprednija, zahvaljujući njima, konstatuje kandidatkinja.

U trećoj tematskoj cjelini koja se sastoji iz tri dijela Ugrenović objašnjava pojam očiglednosti i ukazuje na značaj principa očiglednosti u početnoj nastavi matematike. Govori o nastanku i uvođenju ovog pojma u istoriji nastave. Kandidatkinja naglašava značaj vizuelnog i logičkog mišljenja ističući da nije dovoljno samo posmatrati, da bi očiglednost ispunila svoju funkciju u nastavi matematike. U okviru drugog dijela ove cjeline, kandidatkinja piše o funkcijama očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike. U okviru ovog poglavlja govori i o ostvarivanju principa očiglednosti putem očiglednih nastavnih sredstava. U nastavku ovog dijela rada kandidatkinja definiše ključne pojmove u okviru posebnog dijela ove tematske cjeline. Ključni pojmovi su: nastavna sredstva, nastava, očiglednost, matematika, očigledna nastava. U daljem radu, u ovoj tematskoj cjelini ona predstavlja dosadašnja istraživanja na ovu temu.

U drugom poglavlju rada, u istraživačkom dijelu, kandidatkinja Ugrenović, definiše istraživački cilj na sljedeći način: Utvrditi u kojoj mjeri se primjenjuju očigledna nastavna sredstva u početnoj nastavi matematike.

Da bi mogla ostvariti postavljeni cilj kandidatkinja Ugrenović je konkretizovala sljedeće zadatke istraživanja:

1. Utvrditi koliko često učitelji primjenjuju očigledna nastavna sredstva u početnoj nastavi matematike.
2. Ispitati da li učionice posjeduju adekvatna očigledna nastavna sredstva i didaktički materijal koji bi se mogao koristiti u nastavi matematike.
3. Utvrditi stav učitelja o značaju očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike.
4. Ispitati u kojoj mjeri se učitelji trude da nastavu matematike učine očiglednijom.
5. Ispitati da li primjena očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike ima uticaja na uspjeh i zainteresovanost učenja kod učenika.

Na osnovu rezultata ranijih istraživanja i cilja kandidatkinja je definisala glavnu hipotezu: Pretpostavlja se da učitelji u početnoj nastavi matematike nedovoljno primjenjuju očigledna nastavna sredstva.

Sporodne hipoteze postavila je na osnovu zadataka istraživanja koje glase:

H1. Učionice ne posjeduju adekvatna očigledna nastavna sredstva i didaktički materijal koji bi se mogao koristiti u nastavi matematike.

H2. Učitelji pokušavaju da nastavu matematike učine očiglednijom, ali ne u potrebnoj mjeri.

H3. Učitelji imaju pozitivan stav o značaju očiglednih nastavnih sredstva u početnoj nastavi matematike.

H4. Znanje koje učenici steknu je uspješnije i trajnije ukoliko se koriste očigledna nastavna sredstva u početnoj nastavi matematike.

H5. Početna nastava matematike učenicima je interesantnija uz primjenu očiglednih nastavnih sredstava.

Kako bi utvrdila mišljenje (stav) učitelja o značaju očiglednih nastavnih sredstava i stepen primjene istih u početnoj nastavi matematike, kao mjerne instrumente, kandidatkinja je koristila (anonimne) anketne upitnike koje su ispunjavali učitelji i učenici. Istraživanje je realizovano na uzorku od 219 učitelja koji izvode vaspitno-obrazovni rad u crnogorskim osnovnim školama, i to u centralnoj, južnoj i sjevernoj regiji i 279 učenika do petog razreda osnovne škole.

Anketnim upitnikom za učitelje, Ugrenović je došla do rezultata da manji broj učitelja 75 ili 34,25% i dalje primjenjuje tradicionalna nastavna sredstva, tablu i kredu u početnoj nastavi matematike, a veći broj, 144 ili 65,75% ne stavlja akcenat na njihovu primjenu, što znači da koriste i neka druga. Na osnovu dobijenih rezultata kandidatkinja zaključuje da većina učitelja uključenih u ovo istraživanje 153 ili 69,86% često primjenjuje očigledna nastavna sredstva u početnoj nastavi matematike. Na pitanje da li učitelji smatraju da se primjenom očiglednih nastavnih sredstava povećava očiglednost u nastavi matematike došla je do saznanja da je najveći broj učitelja, 188 ili 85,84% saglasan s tim. Istraživanjem, kandidatkinja je zaključila da učitelji imaju pozitivne stavove o značaju očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike. Samo 15 ili 6,85% učitelja koji su učestvovali u ovom istraživanju smatra da su učionice u kojima rade opremljene adekvatnim očiglednim nastavnim sredstvima i didaktičkim materijalima koji mogu da koriste u početnoj nastavi matematike. Istraživanje je pokazalo da se računar u dovoljnoj mjeri koristi u početnoj nastavi matematike, kao savremeno očigledno sredstvo. Anketnim upitnikom, kandidatkinja je takođe otkrila, da učitelji uglavnom koriste digitalne prezentacije, odnosno da ih pripremaju na računaru, kako bi objasnili učenicima nepoznate pojmove u početnoj nastavi matematike. Rezultati dobijeni pitanjem, da li su učenici aktivniji na času matematike ukoliko učitelji koriste očigledna nastavna sredstva, pokazuju da je njih, 103 ili 47,03% ustanovilo da su njihovi učenici ukoliko primjenjuju očigledna nastavna sredstva, aktivniji na času matematike, a 109 ili 49,77% reklo uglavnom da

jesu. Kandidatkinja konstatuje da učitelji pokušavaju da početnu nastavu matematike učine što očiglednijom i zanimljivijom kako bi učenici što bolje shvatili gradivo, koristeći razna očigledna nastavna sredstva. Učitelja 129 ili 58,90% najčešće koriste slike na času matematike, kako bi učenicima objasnili lekciju. Crteže koristi 122 ili 55,70%, dok 96 ili 43,84% od ukupnog broja ispitanika primjenjuje prezentacije. Ukupno 91 ispitanik ili 41,55% koristi panoe. Rezultati su, takođe, pokazali da učitelji u svom radu u velikoj mjeri, njih 171 ili 78,08% primjenjuju prirodna i vještačka nastavna sredstva, i to u cilju ostvarivanja principa očiglednosti u početnoj nastavi matematike. Ugrenović je došla do saznanja da učitelji primjenjuju računaljku za učenje aritmetičkih operacija, mada ne toliko često koliko bi zaista trebalo. Najveći broj ispitanih, 139 ili 63,47% je koristi samo ponekad. Ugrenović je istraživanjem došla do saznanja da učitelji za objašnjavanje geometrijskih pojmova u najvećem broju 199 ili 90,87% koriste modele geometrijskih figura. Kandidatkinja je saznala da učitelji veoma rijetko primjenjuju nastavni film kao očigledno nastavno sredstvo na časovima matematike. Na osnovu dobijenih rezultata Ugrenović je konstatovala da uspjeh učenika, njihova zainteresovanost i motivisanost korelira sa stepenom primjene očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike. Najveći broj učitelja, čak 214 ili 97,72% smatra da su učenici zainteresovaniji, više motivisani za rad i uspješniji u nastavi matematike kad god se u početnoj nastavi matematike primjenjuju neka od prethodno navedenih očiglednih nastavnih sredstava. Na pitanje, po njihovom mišljenju koja je svrha upotrebe očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike kandidatkinja je došla do rezultata koji pokazuju da su učitelji upoznati sa svrhom primjene očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike. Na osnovu dobijenih odgovora od učitelja, kandidatkinja je saznala da je znanje koje učenici steknu u početnoj nastavi matematike trajnije, ukoliko učitelji primjenjuju očigledna nastavna sredstva. Najveći broj, 204 ili 93,15% učitelja smatra da je znanje iz matematike koje učenici steknu na takav način trajnije.

Anketnim upitnikom za učenike, na osnovu dobijenih odgovora, kandidatkinja je došla do saznanja da njihovi učitelji u najvećoj mjeri i dalje koriste osnovna nastavna sredstva na časovima matematike, to jest tablu i kredu. Od ukupno 279 ispitanih učenika, njih 219 ili 78,49% izjasnilo se da njihove učiteljice najčešće koriste tablu i kredu. Najveći broj učenika 189 ili 68,48% se izjasnio da im je najinteresantnije kad im učitelj objašnjava lekciju uz pomoć table i krede. Na osnovu dobijenih odgovora od učenika rezultati do kojih je došla kandidatkinja, pokazuju da se računaljka kao očigledno nastavno sredstvo slabo koristi u početnoj nastavi matematike za objašnjavanje postupaka aritmetičkih operacija. Najveći broj ispitanih učenika, 184 ili 66,67% je reklo da nijesu učili sabiranje i oduzimanje koristeći

računaljku. Kandidatkinja je svojim istraživanjem takođe, otkrila da su učenicima zanimljivi časovi matematike kad njihova učiteljica koristi slike i crteže. Ona je na osnovu dobijenih odgovora od učenika došla do zaključka da učionice nijesu u dovoljnoj mjeri opremljene didaktičkim sredstvima i materijalima koji se mogu koristiti u početnoj nastavi matematike. Najveći broj ispitanih učenika, 193 ili 72,28% kaže da najbolje shvati i zapamti lekciju ako je učitelj objašnjava i uz to koristi računar, crteže, razne predmete, itd. Ugrenović je utvrdila da se njihovi učitelji u dovoljnoj mjeri trude da im na časovima matematike bude zanimljivo, odnosno da im nastava bude očigledna. Najveći broj, 254 ili 92,36% učenika izjasnila su se da se njihova učiteljica trudi da im na času matematike uvijek bude zanimljivo. Veoma veliki broj, 235 ili 85,45% učenika koji su učestvovali u ovom istraživanju, kaže da im učiteljica nikada nije pustila film na času matematike, čime je kandidatkinja zaključila da se nastavni film veoma rijetko koristi kao očigledno nastavno sredstvo u početnoj nastavi matematike. Na pitanje šta od navedenog njihova učiteljica donosi i koristi na času matematike kako bi im objasnila lekciju, Ugrenović saznaje da njihove učiteljice za objašnjavanje lekcija iz matematike u većoj mjeri primjenjuju vještačka očigledna nastavna sredstva, a da se prirodna očigledna nastavna sredstva mnogo manje koriste u početnoj nastavi matematike. Takođe, i na osnovu dobijenih odgovora od učenika, rezultati su pokazali, konstatuje kandidatkinja, da su učenici aktivniji na časovima kad učiteljica primjenjuje očigledna nastavna sredstva u početnoj nastavi matematike. Najveći broj, 260 ili 94,89% učenika kaže da su tada aktivniji na časovima matematike.

Dobijeni rezultati njenog istraživanja su kako ona kaže u svom radu, od velikog značaja za uspjeh učenika u učenju početne nastave matematike, a buduća istraživanja u ovoj oblasti mogu se konkretno vezati za pojedinačna nastavna sredstva i njihovu primjenu u početnoj nastavi matematike. Sve to u cilju unaprijeđenja kvaliteta nastave matematike kako u teoriji, tako i u praksi, navodi ona. Istraživanje kandidatkinje je identifikovalo da se očigledna nastavna sredstva primjenjuju u početnoj nastavi matematike, često, ali da ipak treba raditi na povećanju njihove primjene. Ona zaključuje da se ne može reći da to nije dovoljno, dovoljno je tek toliko da uspiju da učine časove zanimljivim, zainteresuju svoje učenike i motivišu ih što se moglo vidjeti kako iz odgovora učitelja tako i učenika. Ono što je njoj posebno skrenulo pažnju u istraživanju, jeste kaže ona, saznanje da učionice nijesu adekvatno opremljene. Neophodno je da se direktori škola više angažuju u opremanju učionica u svojim školama, kako bi učitelji imali uslova za rad, odnosno dovoljno didaktičkog materijala i očiglednih nastavnih sredstava koji bi mogli koristiti u početnoj nastavi matematike ističe kandidatkinja Andrijana Ugrenović.

Kandidatkinja Andrijana Ugrenović je u svom master radu uspješno obradila temu primjena očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike. Komisija konstatuje

da master rad kandidatkinje Andrijana Ugrenović, na temu: „Primjena očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike“, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 28. 11. 2022. god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Dijana Vučković, član

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Marijan Marković

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/8

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Primjena očiglednih nastavnih sredstava u početnoj nastavi matematike** Andrijane Ugrenović, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET- NIKŠIĆ
VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Tamare Maraš

I Z V J E Š T A J

Tamara Maraš, studentkinja master studija na Predškolskom vaspitanju i obrazovanju na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je završni rad na temu **Igra i njen kulturni kontekst u ranom djetinjstvu**. Tema ovog rada je odobrena 11.03.2022. godine na sjednici Nastavno - naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof.dr Biljana Maslovarić (mentorka), prof. dr Tatjana Novović i prof.dr Nada Šakotić.

Kandidatkinja Maraš je uspješno položila ispite predviđenim nastavnim planom i programom na Postdiplomskim studijama predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija Vijeću podnosi sljedeći izvještaj.

U prvom dijelu, u okviru teorijskog dijela, kandidatkinja Maraš opsežno i teorijski – naučno argumentovano razmatra temeljne pretpostavke savremenih naučnih teorija dječje igre za primjenu igre u sistemu predškolskog vaspitanja, a koje pružaju dovoljno čvrstu osnovu za donošenje zaključka o igri kao vaspitnom sredstvu i njenom vaspitnom značaju. U radu je istaknuto da igra kao složena aktivnost, u kojoj dolaze do izražaja svi procesi funkcionisanja svijesti, pomaže svestranom razvoju djeteta. Tako, navodi kandidatkinja Maraš da se u igri izražavaju: radoznalost, osjetljivost, sazajna i fizička aktivnost, kao i potreba za saradnjom i društvom. Iako su emocije najčešći pokretači dječje igre, u njoj uvijek, u većoj ili manjoj mjeri, učestvuju sazajni procesi (Klein, Wirth & Linas, 2003). U igri djeteta predstavlja, zamišlja, konstruiše, prerađuje i raščlanjava svoje iskustvo, te na taj način sopstvenom aktivnošću dolazi do saznanja o sebi, o drugim ljudima i predmetima koji služe za igru (Kamenov, 2002). Putem igre djeteta počinje da komunicira sa svojom sredinom i usvaja društvene oblike ponašanja, stičući u isto vrijeme predstavu o sebi i svome odnosu prema drugima, što ima veliki uticaj na socijalizaciju i društveno-moralni razvoj djeteta predškolskog uzrasta. Kandidatkinja Maraš izdvaja da u igri djeteta slobodno bira i donosi odluku, a to utiče na razvijanje samostalnosti i određenog odnosa prema preuzetoj aktivnosti. Emotivni stav i motivacija djeteta za igru najčešće su izvor radosti, što pozitivno djeluje na mentalno zdravlje djeteta. Ipak, takođe, igra može poslužiti kao zaštita od neuroza, koje se mogu javiti ako se djeca previše optereće. Ispoljavanjem stvaralačkih sposobnosti, a prije svega mašte i osjećanja – u crtanju, modelovanju, dramskoj igri, narodnoj igri i pjesmi, razvija se estetski senzibilitet i sposobnost za uočavanje lijepog. Pritom, kandidatkinja Maraš izdvaja i da

dinamičnost igre, kretanje i promjene u držanju tijela pozitivno djeluju na fizički razvoj djece ranog uzrasta.

U radu je naglasak stavljen na prirodu dječjih igra u različitim kulturama i navodi četiri glavna tipa (Hepp, 2011) (1) igra kao imitacija i/ili priprema za život odraslih, (2) igra kao igra ili sportska aktivnost radi fizičke vještine, (3) igra kao projektivna ili ekspresivna aktivnost i (4) igra kao razonoda. Konkretno, kandidatkinja Maraš naglašava da neki oblici dječje igre u svim kulturama mogu se okarakterisati kao imitacije ili imitacije aktivnosti svijeta odraslih. Takođe, kandidatkinja u radu konstatuje da kulture koje posjeduju samo igre fizičke vještine karakteriše takođe jednostavni ekonomski i tehnološki nivo, nizak nivo političke organizacije, jednostavna (laka) socijalizacija djece, nepostojanje klasne stratifikacije, nizak nivo strepnje i konflikta. U odnosu na kulture za koje se navodi da nemaju igre šanse i strategije, u kulturama sa igrama fizičke vještine, jasnije je izražena polna segregacija, te veća potreba muškog samopotvrđivanja u lovu, ribolovu itd. Igre dječaka su povezane sa adaptivnim vještinama, koje su tražene od muškaraca u kulturi odraslih.

U drugom dijelu rada izložen je metodološki konceptualni okvir, koji se operacionalizuje kroz postavljene zadatke i njima odgovarajuće istraživačke hipoteze. Kandidatkinja je detaljno ispitala u kojoj mjeri je determinišući kulturni kontekst igre na praksu u crnogorskim predškolskim ustanovama. Kandidatkinja Maraš izdvaja da vrijednosti u okviru određene kulture imaju uticaj na razumijevanje igre kako od strane odraslih, tako i od strane djece. Od razumijevanja igre u kulturnom kontekstu zavisi da li će se u ranom djetinjstvu veći značaj pridavati igri ili akademskim postignućima. Stavovi odraslih da veću pažnju treba posvetiti nekim drugim aktivnostima, znatno umanjuje mogućnosti djece da u igri razvijaju maštu i stvaralaštvo. Predmeti koji se koriste u igrama u ranom djetinjstvu, daju jasnu poruku djeci šta se od njih očekuje. Zato je ovim istraživanjem analiziran odnos vaspitača i djece prema igri u kulturnom kontekstu i u praksi crnogorskih predškolskih ustanova.

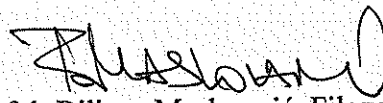
Uzorak u istraživačkom dijelu rada obuhvatio je dvije najveće crnogorske opštine: Podgoricu i Nikšić, odnosno 120 vaspitača iz JPU "Đina Vrbica" i JPU "Dragan Kovačević". U radu su iznešeni ključni zaključci izvedeni nakon istraživačkog postupka, i ovdje izdvajamo sljedeće: da je od posebne važnosti pratiti dječja interesovanja i uvažavati njihove ideje za primjenu određene didaktičke igre u funkciji razvijanja npr. početnih matematičkih pojmova. Dakle, značajno je da vaspitači prate i evidentiraju dječja interesovanja, dogovaraju se sa djecom o načinu realizacije didaktičkih igara. Polazna osnova za planiranje realizacije didaktičkih igara treba da predstavljaju dječje preferencije za određenu igru. Rezultati istraživanja su pokazali da vaspitači obezbjeđuju stimulativne uslove za podržavanje igre u ranom djetinjstvu; da u praksi crnogorskih predškolskih ustanova dominiraju igre koje imaju za cilj unapređenje različitih kompetencija kod djece; da različite prioritete djeca postavljaju u svojim aktivnostima na iluzornom planu igre; da se značajne funkcije igre za dobrobit djeteta odnose na razvijanje socijalne interakcije, kao i razvijanje mašte i stvaralaštva.

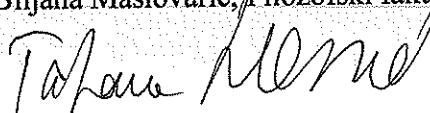
Kandidatkinja Maraš konstatuje da je su potvrđene i sporedne i glavna hipoteza koja je glasila: pretpostavlja se da se igra razvija kao međusobna interakcija djeteta sa okruženjem u kojem živi.

Smatramo da ovo istraživanje koleginice Maraš ima svoj naučni i puni didaktički doprinos u cilju unapređenja vaspitno-obrazovnih praksi, i u tom smislu Komisija sa zadovoljstvom konstatuje da je master rad kandidatkinje Tamare Maraš na temu: **Igra i njen kulturni kontekst u ranom djetinjstvu**, izrađen po svim kriterijumima koji karakteriše format master rada, i zato Komisija predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da kandidatkinji Tamari Maraš odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, novembar 2022. godine

Komisija u sastavu:

Prof. dr Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet, Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

28.11.2022.			
COG. JED.	COG.	PRIOLOG	VRJEDNOST
01	3002		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/9

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Igra i njen kulturni kontekst u ranom djetinjstvu** Tamare Maraš, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET NIKŠIĆ
VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Nine Kontić

Uloga vaspitača u konfliktima među djecom predškolskog uzrasta

IZVJEŠTAJ

Nina Kontić je student postdiplomskih master studija na Studijskom programu za pedagogiju. Napisala je master tezu pod nazivom *Uloga vaspitača u konfliktima među djecom predškolskog uzrasta*. Tema rada je odobrena na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta (19.07.2022.) i odabrana komisija za njenu ocjenu u sastavu prof. dr Tatjana Novović, prof. dr Saša Milić i doc. dr Jovana Marojević (mentor). Kandidatkinja je uspješno položila sve ispite predviđene nastavnim planom Master studija pedagogije. Nakon detaljnog pregleda master rada kandidatkinje, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

Master rad kandidatkinje Kontić napisan je na 73 stranice teksta, uključujući Literaturu i Priloge. U radu se kandidatkinja referirala na 56 jedinica literature, kojima se veoma kritički služila u utemeljivanju teorijskih a kasnije i metodoloških postavki svog rada. Rad je strukturiran u šest većih cjelina (Uvod, Teorijski dio, Istraživački dio, Zaključak, Literatura i Prilozi).

U Teorijskom dijelu rada kandidatkinja Kontić se bavi teorijskim utemeljenjem i objašnjenjem ključnih naučnih koncepata na kojima se njen rad temelji, i to: pitanjem discipline u vrtićima, konfliktima među djecom kao najčešćem kontekstu za problematizovanje pitanja discipline, i najvažnije, ulogama i mogućim vaspitnim strategijama vaspitača u konfliktnim situacijama među djecom.

Kada je u pitanju koncept discipline (u vrtićima) kandidatkinja, služeći se relevantnom literaturom, ocrtava kontinuum shvatanja discipline i disciplinovanja djece od onog koji za posljedicu ima moralno zavisne i neautonómne pojedince (djecu) do onog kojim se ostvaruje moralna autonomija djece predškolskog uzrasta. Ova posljednja je svakako ideal socio-moralnog vaspitanja u predškolskom uzrastu, i kandidatkinja je nedvosmisleno bira kao referentni okvir za svoj rad.

Kontićeve nadalje u fokus svoje teorijske analize stavlja poimanje koncepta konflikta, ukazujući na svu njegovu kompleksnost. Sa jedne strane, kako ističu brojni autori i kako se obično i podrazumijeva, konflikt je nefunkcionalan oblik odnosa između dvoje ljudi/djece koji karakterišu negativne tenzije, negativne emocije, narušavanje kohezije grupe i slično. Ipak, pozitivno

razrješenje konflikta može rezultirati i funkcionalnim ishodima, po odnose i atmosferu u grupi, kroz bolje razumijevanje učesnika u konfliktu, pojačanu interakciju i komunikaciju, bolju grupnu kohenziju, i što je naročito važno za konflikte u vrtićima, učenje preuzimanju odgovornosti za odluke i postupke u konfliktnim situacijama. Dakle, konflikti među djecom, budući neizostavan dio konteksta institucionalnog vaspitanja i obrazovanja, mogu biti i jesu izrazito pedagoški korisno polje za vaspitavanje djece u duhu podsticanja njihove moralne autonomije a ne poslušništva, kako zaključuje koleginja Kontić. Ona prepoznaje da ja važno napraviti pojmovnu distinkciju između koncepata nasilja, agresije i konflikata, i prema pregledu relevantnih izvora utvrđuje da kontekst konflikta može, ali ne mora, biti prostor za ostvarivanje agresivnog ili nasilnog ponašanja.

U naredna tri poglavlja, kandidatkinja Kontić se fokusira na različite aspekte konflikata u vrtiću i detaljno ih elaborira, pozivajući se na opsežnu literaturnu građu u tom domenu. Ona daje prikaz tipičnih faza u razvoju konflikta među djecom, upoređujući kategorizacije nekoliko autora. Nadalje daje pregled najčešćih uzroka nastanka konflikta u vrtiću kao i različitih tipologija konflikata među djecom, koristeći se pritom raznolikim kriterijumima za kategorizaciju konflikata. Svoje bavljenje konfliktima Kontićeva završava i kratkim pregledom načina rješavanja konflikata u kontekstu predškolskog vaspitanja i obrazovanja, ocrtavajući tri najčešća načina, i to: zajednički napor učesnika u konfliktu da se rješenje uspostavi; samostalno donošenje odluke pojedinačnih učesnika u konfliktu (djece) i sprovođenje istih u djelo, i konačno, arbitražno razrješenje konfliktne situacije od strane osobe koja nije učesnik u konfliktu (u kontekstu vrtićkog života, ta osoba je najčešće vaspitač). Na ovaj način nas kandidatkinja nadalje uvodi u teorijsko razmatranje fenomena koji je u fokusu njene teze – a to su upravo uloge vaspitača u konfliktima.

U trećem poglavlju svoje teze Kontićeva elaborira uloge vaspitača u vrtiću, fokusirajući se naročito na one koje su od važnosti za vaspitača u konfliktnim situacijama među djecom. U tom smislu ona ističe ulogu vaspitača kao poznavaoca razvojnih karakteristika djeteta predškolskog uzrasta (kognitivni, socijalni, emocionalni i moralni naročito), te, u idealnom slučaju, kao dječijeg „sarađnika“. Naročito se ovdje kandidatkinja bavi pregledom najčešćih načina strukturisanja situacija učenja u vrtiću, koje su zapravo izraz određenog modela djeteta koji dominira u nekoj kulturi (etnopedagogije) ili kod pojedinačnog vaspitača – i u tom smislu, a pozivajući se na nalaze nekih istraživanja koja su vršena i u Crnoj Gori, zaključuje da je dominantan model „djeteta kao učenika“ (Bruner), i na njemu posljedično zasnovan u velikoj mjeri „školski“ i reproduktivni pristup situacijama strukturisanog učenja. Ovaj uvid daje značajan kontekst za razmatranje uloga vaspitača i u konfliktnim situacijama, pa bi se opravdanom mogla postaviti hipoteza da se i u konfliktnim situacijama dijete najčešće posmatra kao „učenik“ koji treba da djela po instrukcijama odraslog – u ovom slučaju, vaspitača, a prema već pomenutom arbitražnom (i najmanje poželjnom) modelu razrješenja konflikta među djecom. Razrađujući u sljedećem poglavlju neposredno uloge vaspitača u konfliktnim situacijama, Kontićeva konstatuje da „vaspitačevo reagovanje ima dalekosežan uticaj na buduće rješavanja konflikata među djecom“ (str. 16). Dajući pregled nekih kategorizacija vaspitačevog stila rješavanja konflikta – izbjegavajući, hedonistički, dominantni i kolaborativni ili kompromisni – kandidatkinja zaključuje da je stil koji je najzahtjevniji (u smislu resursa vremena, razgovora i sl.) ali ujedno i najučinkovitiji (budući da razrješenje konfliktne situacije uzima formu pobjednik-pobjednik), kolaborativni stil. Ovaj stil rješavanja konflikata jedini vodi razvoju socio-moralne autonomije kod djece i

sposobnosti moralne samoregulacije – što autorka prepoznaje kao vrhuneći cilj moralnog vaspitanja i pedagoški potencijal koji imaju konflikti među djecom.

U četvrtom poglavlju teorijskog dijela rada kandidatkinja Kontić daje pregled srodnih istraživanja u zemlji, regionu i svijetu, na osnovu čega se zaključuje da je, za izbor vlastitog stila rješavanja konflikta za vaspitača od presudne važnosti njegovo poimanje konflikta kao isključivo negativne ili pak kao situacije za „vježbanje“ i učenje moralne autonomije kod djece. Upravo na bazi relevantnih istraživanja kandidatkinja je nadalje oblikovala i metodologiju svoj istraživanja.

U drugom, istraživačkom segmentu rada, Kontićeva argumentuje izbor svoje metodološke aparature kao i postavljenih hipoteza. Kao cilj svog istraživanja ona uzima analizu vaspitačke percepcije konflikata među djecom, budući da od njihove percepcije zavisi i izbor stila rješavanja konflikta, a posljedično i opstruiranje ili podsticanje razvoja moralne autonomije kod djece. Ključna istraživačka pitanja kojima se kandidatkinja vodila u svojoj analizi su: Kako vaspitači percipiraju pitanje discipline u vaspitno-obrazovnim grupama?; Kako vaspitači percipiraju konfliktne situacije među predškolicima?; Kako vaspitači percipiraju svoju ulogu u konfliktima među djecom? Ova tri pitanja su nadalje razrađena u set od dvadeset i jednog pitanja, podijeljenih u tri kategorije, koji su činili skicu za polustrukturirani intervju sa vaspitačima. U njenom istraživanju je učestvovalo 25 vaspitača iz predškolskih jedinica u Nikšiću. Nakon transkripcije intervjuja, izvršeno je i njihovo tematsko kodiranje, kojima se kasnije kandidatkinja rukovala u strukturiranju prikaza i diskusije rezultata istraživanja.

U drugom poglavlju istraživačkog dijela rada, autorka donosi prikaz i interpretaciju nalaza istraživanja, podijeljenih u tri tematske cjeline: disciplina, konflikti, uloga vaspitača. Na ovom mjestu ističemo ključne nalaze istraživanja kandidatkinje:

- Vaspitači pitanju discipline u vaspitnoj grupi najčešće pristupaju sa stanovišta poslušnosti djece, tišine/mira i poštovanja pravila, i upravo pomenuta tri segmenta se prepoznaju i kao ključni pokazatelji „nepoželjnog“ i neprimjerenog ponašanja u grupi. Pitanje uspostavljanja pravila u vaspitnoj grupi iznjedrilo je djelimično polarizovane stavove – od onih koji smatraju da pravila u vaspitnoj grupi treba da postavlju samo vaspitači, do onih koji to doživljavaju kao kolaborativan proces u kome nužno moraju učestvovati i djeca.
- Kada su u pitanju reakcije vaspitača na nepoštovanje pravila u grupi od strane nekog djeteta, one se kreću na kontinuumu od veoma arbitrarnih i dominirajućih (dijete se uputi na „stolicu za razmišljanje“ ili se isključi iz igre) do, u slučaju ovog uzorka, relativno usamljenih postupaka razgovora vaspitača i djeteta, te analize situacije i kolaborativnog nalaženja rješenja.
- Kandidatkinja Kontić je tematizovala i pitanje potencijalnog uticaja ritma i rasporeda dnevnih aktivnosti na javljanje konflikata u vrtiću, te je, na osnovu odgovora ispitanika zaključila da oni dominantno prepoznaju slobodne aktivnosti djece kao prostor za pojavu konflikata među djecom, pri čemu Kontićeva konstatuje da vaspitači ne prepoznaju dovoljno pedagoški potencijal koje slobodne aktivnosti imaju za djecu, pa i u domenu njegovanja socio-moralne autonomije.
- Kad je u pitanju način na koji vaspitači poimaju konflikte među djecom, on se

dominantno zadržava na tipskom određenju konflikta kao negativnog, nepoželjnog i lošeg iskustva u vrtiću; određeni broj vaspitača, pak, prepoznaje i pozitivne aspekte konflikata kao situacija za učenje socio-moralne autonomije kod djece.

- Na osnovu analize odgovora na treće istraživačko pitanje, o najčešćim ulogama koje vaspitači poduzimaju u konfliktnim situacijama među djecom, kandidatkinja Kontić jasno ocrtava dva dominantna pristupa, i to dominantni (onaj koji često uključuje arbitražnu procjenu i odluku vaspitača o ishodu konflikta), i rjeđi, kolaborativni u kome vaspitači zajedno sa djecom dolaze do rješenja konfliktne situacije. Naročito je koristan uvid o vaspitačkim shvatanjima sposobnosti djece da sama rješavaju konfliktnu situaciju, a na koji Kontićeva ukazuje – pri čemu se ističe zabrinjavajući udio onih vaspitača koji smatraju da djeca nisu u stanju samostalno riješiti konflikte među sobom.

U Zaključci svog rada, autorka, između ostalog, konstatuje da nalazi njenog istraživanja upućuju na dominaciju njegovanja heteronomne moralnosti kod djece u vrtićima obuhvaćenim uzorkom. Posmatrajući rezultate u cjelini, Kontićeva zaključuje da su ponašanja vaspitača dominantno zasnovana na njihovim implicitnim pedagogijama, te naslijeđenim i uvriježenim strategijama koje su već zatečene u vrtiću (problematična upotreba „stolice za razmišljanje“ i sl.). U vezi sa tim, autorka opravdano preporučuje kreiranje programa stručnog usavršavanja koji bi bili usmjereni na podizanje kompetencija vaspitača u domenu podsticanja socio-moralne autonomije djece. U preporukama za dalja istraživanja, notirajući, pak, nedostatke sopstvenog, Kontićeva preporučuje nadalje istraživanja koja bi uključila sagledavanje stavova djece, kao i etnografska, participativna istraživanja koja bi dala potpuniju sliku tipičnih praksi vaspitača u situacijama konflikata među djecom.

Na osnovu svega iznesenog Komisija zaključuje da master rad kolegice Nine Kontić, *Uloga vaspitača u konfliktima među djecom predškolskog uzrasta*, zadovoljava sve parametre koji se odnose na master teze, u tematskom i metodološkom smislu, pa se predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da se odobri usmena odbrana ovog rada.

Nikšić, 28.22.2022.

Komisija u sastavu:

Doc. dr Jovana Marojević, mentor

Prof. dr Tatjana Novović, član

Prof. dr Saša Milić, član

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:	28.11.2022.		
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	1998		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/10

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Uloga vaspitača u konfliktima među djecom predškolskog uzrasta** Nine Kontić, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za pedagogiju na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET- NIKŠIĆ
VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Adise Šabović

I Z V J E Š T A J

Adisa Šabović, studentkinja master studija na Predškolskom vaspitanju i obrazovanju na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je završni rad na temu **Vaspitni značaj i uticaj sredstava masovne komunikacije na djecu predškolskog uzrasta**. Tema ovog rada je odobrena **08.12.2021.** godine na sjednici Nastavno - naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof.dr Biljana Maslovarić (mentorka), prof. dr Tatjana Novović i prof. dr Dijana Vučković.

Kandidatkinja Šabović je uspješno položila ispite predviđenim nastavnim planom i programom na Postdiplomskim studijama predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija Vijeću podnosi sljedeći izvještaj.

U prvom dijelu, u okviru teorijskog dijela, kandidatkinja Šabović opsežno i teorijski – naučno argumentovano razmatra temeljne pretpostavke savremenih naučnih teorija koje se tiču uticaja medija na dječiji razvoj i koje govore o važnosti pravilnog izbora sadržaja koje djeca gledaju kao i načinima primjene sredstava masovne komunikacije u radu sa djecom predškolskog uzrasta. Kandidatkinja Šabović izdvaja u radu da sredstva masovne komunikacije imaju vaspitni značaj i uticaj na djecu predškolskog uzrasta. Što su djeca mlađa, snažniji je uticaj sredstava masovne komunikacije. Sasvim je izvjesno da djeca predškolskog uzrasta upijaju kao sunderi sve ono što se oko njih dešava (Montesori, 2016). Sama specifičnost razvojnih karakteristika djece predškolskog uzrasta, motivisala kandidatkinju Adisu Šabović da istraživački pristupi oblasti vaspitnog značaja i uticaja sredstava masovne komunikacije na djecu.

U radu se izdvaja da sredstva masovne komunikacije mogu imati pozivan uticaj na razvijanje logičko-matematičkog mišljenja, razvijanje sposobnosti samostalnog interpretiranja svojih doživljaja i iskustava. Takođe, sredstva masovne komunikacije, pod uslovom da se djeci sadržaji biraju na adekvatan način, mogu uvoditi dijete u specifične forme učenja, neophodne za dalje vaspitanje i obrazovanje.

U radu, kandidatkinja Šabović naglašava da je upotreba medija masovne komunikacije sve više prisutna u životima djece predškolskog uzrasta. Djeca predškolskog uzrasta provode više od dva sata dnevno uz medije, a vrijeme provedeno na mobilnim uređajima se utrostručilo u periodu od 2013.godine do 2017.godine. Naime, djeca provode više vremena koristeći medije, nego u bilo

kojoj drugoj slobodnoj aktivnosti, a nedavni dokazi sugerišu da se upotreba tehnologije u ranom detinjstvu povećala za 32% u posljednje dvije decenije (Goode et al., 2019).

Kandidatkinja Šabović ističe da postoji velika zabrinutost društva i roditelja o potencijalnim efektima upotrebe medija na razvoj djeteta, ali i da je ova zabrinutost u suprotnosti sa istraživanjima koja pokazuju da mediji mogu imati neke koristi za djecu. U skladu sa ovim idejama, većina roditelja vjeruje da njihovo dijete ima koristi od upotrebe medija, posebno u oblastima učenja i kreativnosti (Rideout, 2017). Stoga, u mjeri u kojoj porodice ograničavaju medije zbog zabrinutosti za efekte na razvoj djeteta, uključujući jezik i pismenost, djeca mogu da propuste pozitivne aspekte upotrebe medija.

Predškolske godine su vrijeme ogromnog razvoja jezika, jer tokom ovog perioda dolazi do velikog povećanja neuronskih veza u prefrontalnom korteksu na koje utiču rana iskustva. Navodi u radu kandidatkinja Šabović da bi se moglo predvidjeti da bi upotreba medija bila štetnija u predškolskom nego na školskom uzrastu. Međutim, čak je veća vjerovatnoća da će roditelji djece od 5 do 8 godina, od roditelja mlađe djece vjerovati da njihovo dijete provodi previše vremena sa ekranskim medijima i manje je vjerovatno da će vjerovati da upotreba medija pomaže njihovom djetetu da uči (Rideout, 2017.), što ukazuje da je zabrinutost u vezi sa korišćenjem medija na ekranu i dalje preovlađujuća za ovu starosnu grupu.

U radu se konstatuje da gledanjem televizijskih sadržaja, djeca predškolskog uzrasta bogate svoj rječnik i stiču određene informacije o stvarima koje ih zanimaju. Najveća vrijednost učenja putem gledanja televizijskih sadržaja na predškolskom uzrastu, mišljenja je kandidatkinja Šabović je to što se učenje pretežno sastoji u sticanju opštih, nespecifičnih, strategijskih iskustava i formiranja sposobnosti, formiranju sistema reprezentovanja, sistema simbolizacije, formiranju strategija pronalaženja, selekcije, upotrebe i prerade informacija, formiranju opštih pravila za rješavanje različitih tipova zadataka. Naglašeno je u radu kandidatkinje Adise Šabović da gledanje televizije često ograničava vrijeme djece za vitalne aktivnosti kao što su igranje, čitanje, učenje vještinama komunikacije, provođenje vremena sa vršnjacima i porodicom, pričanje priča, učešće u redovnim vježbama i razvoj drugih neophodnih fizičkih, mentalnih i društvenih vještina. Pored količine vremena provedenog ispred televizije, kandidatkinja Šabović izdvaja da i drugi faktori utiču na efekat medija na djecu uključuju nivo razvoja djeteta, individualnu podložnost i da li djeca gledaju televiziju sama ili sa roditeljima.

U drugom dijelu rada izložen je metodološki konceptualni okvir, koji se operacionalizuje kroz postavljene zadatke i njima odgovarajuće istraživačke hipoteze koja glasi: pretpostavlja se da roditelji i vaspitači imaju pozitivno mišljenje o vaspitnom značaju i uticaju sredstava masovne komunikacije na djecu predškolskog uzrasta. Kandidatkinja Šabović naglašava da se u ovom radu daje na značaju i identifikaciji pozitivnih i negativnih efekata uticaja masovnih medija na vaspitanje djece u predškolskom uzrastu. U tom smislu, u istraživačkom dijelu rada fokus je stavljen na sagledavanje stavova vaspitača i roditelja prema vaspitnom značaju i uticaju sredstava masovne komunikacije na djecu predškolskog uzrasta. Uzorak u istraživačkom dijelu rada je obuhvatio 110 vaspitača i 110 roditelja i fokus-grupe (po tri grupe od po 10 ispitanika) iz tri opštine, Podgorice, Nikšića i Bijelog Polja, odnosno JPU "Đina Vrbica", JPU "Dragan Kovačević"

i JPU "Dušo Basekić". Kandidatkinja Šabović u radu konstatuje da su potvrđene i sporedne i glavna hipoteza koja je glasila: roditelji i vaspitači imaju pozitivno mišljenje o vaspitnom značaju i uticaju sredstava masovne komunikacije na djecu predškolskog uzrasta.

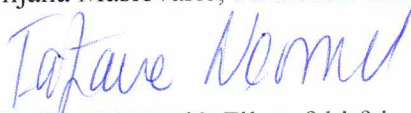
Smatramo da ovo istraživanje kolegkinice Šabović ima svoj naučni i puni didaktički doprinos u cilju unapređenja vaspitno-obrazovnih praksi, i u tom smislu Komisija sa zadovoljstvom konstatuje da je master rad kandidatkinje Adise Šabović na temu: **Vaspitni značaj i uticaj sredstava masovne komunikacije na djecu predškolskog uzrasta**, izrađen po svim kriterijumima koji karakteriše format master rada, i zato Komisija predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da kandidatkinji Adisi Šabović odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, novembar 2022.godine

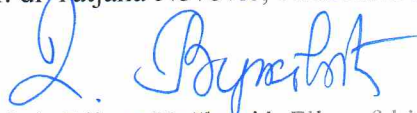
Komisija u sastavu:

Prof.dr Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet, Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRILJENO: 28.11.2022.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	3001		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/11

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Vaspitni značaj i utacaj sredstava masovne komunikacije na djecu predškolskog uzrasta** Adise Šabović, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

IZVEŠTAJ

Leon Dedvukaj, student postdiplomskih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku na Filozofskom fakultetu u Podgorici, uradila je magistarski rad na temu „Odnos nastavnik-roditelj i njegov uticaj na postignuća studenata“. Rad ima 80 stranica, i rad je pisan fontom Times New Roman, sa proredom 1,5 i brojem slova 12. Tema ovog rada odobrena je 23.11.2022. godine.

U uvodnom delu rada Leon Dedvukaj daje definiciju uključivanja roditelja u školu, Dedvukaj pokazuje zašto je učešće roditelja u školi važno i pokazuje koristi koje nastavnici, roditelji i učenici imaju od uključivanja roditelja u škole.

Zatim se u radu govori o promeni i razvoju odnosa nastavnik-roditelj, odnosno koliko se odnos nastavnik-roditelj promenio u poslednjoj deceniji sa drugim prethodnim decenijama i koliko se odnos nastavnik-roditelj razvio poslednjih godina.

U radu se govori i o nekim faktorima koji omogućavaju uključivanje roditelja u školu, odnosno faktorima koji podstiču roditelje da se uključe u školu i faktorima koji sprečavaju uključivanje roditelja u školu. U radu se govori i o komunikaciji nastavnik-roditelj i oblicima komunikacije između nastavnika i roditelja, odnosno o značaju komunikacije nastavnik-roditelj i o oblicima komunikacije koje nastavnici i roditelji dosta koriste za međusobnu komunikaciju i govori o više razloga koji ometaju komunikaciju između nastavnika i roditelja.

U metodološkom delu su predstavljena istraživačka pitanja i hipoteze istraživanja, prikazano je da je studija rađena u 4 osnovne škole sa teritorije opštine Tuz, odnosno u OŠ u Tuzu, Sukruću, Vuksanaju i Milešu. Takođe je predstavljeno koliki je ukupan broj učenika iz ove 4 osnovne škole, i koliko je učenika odabrano da budu deo uzorka i kako je izvršen izbor učenika koji će biti deo uzorka. Dakle, bilo je 346 učenika u ove 4 škole i 58 učenika je nasumično odabrano kao uzorak. Pokazuje se da je urađeno istraživanje kvantitativno i ima pozitivistički pravac, a za prikupljanje podataka korišćeni su upitnici, odnosno 2 upitnika za nastavnike i jedan za roditelje. A takođe se pokazuje da je za analizu podataka korišćen kompjuterski program spss.28. Rezultati su predstavljeni tabelama u opisnom obliku i sa frekvencijama i sa trakastim grafikonima.

U trećem delu kandidat predstavlja rezultate dobijene analizom podataka, pa prema rezultatima većina učenika nižeg ciklusa ima odličan uspeh i svi učenici imaju primerno ponašanje (pa nemaju izostanaka na času). I iz ove činjenice kandidat pretpostavlja da se uspeh učenika i ponašanje učenika može smanjiti kada učenici pređu u šesti, sedmi razred ili do kraja osnovne škole, a takođe Dedvukaj pretpostavlja da će za ovih 5 godina osnovne škole u uspehu na učenike utiče i njihov nastavnik, jer od prvog do petog razreda učenici imaju učitelja koji im predaje većinu predmeta i Dedvukaj smatra da ovaj nastavnik podstiče učenike da budu uspešni tokom tih 5 školskih godina, pa imaju visoko akademskih dostignuća.

Takođe rezultati pokazuju da nastavnici i roditelji veoma često međusobno komuniciraju o postignućima učenika u školi, pa rezultati pokazuju da su roditelji veoma zainteresovani da dobiju informacije o postignućima svoje dece, jer i nastavnici i roditelji žele da učenici da ima najviša akademska postignuća tokom školskih godina.

Takođe rezultati studije pokazuju da su najpoželjniji oblici komunikacije između nastavnika i roditelja za međusobnu komunikaciju: sastanci sa roditeljima u školi i telefonski razgovori, dok su najmanje poželjni oblici komunikacije za nastavnike i roditelje: kroz kućne posete iz učitelji i putem internet komunikacije putem e-pošte.

Takođe iz rezultata se ističe da su majke više uključene u školu nego očevi, pa majke više učestvuju na sastancima koje organizuje nastavnik u školi, u poređenju sa očevima koji tu odgovornost prenose na majke kako bi majke bile uključene u školu i da bi dobile više informacije od nastavnika o školskim postignućima njihove dece.

A rezultati ističu da nastavnici i roditelji smatraju da je kontinuirana komunikacija između njih pozitivno uticala na akademska postignuća učenika u školama, pa nastavnici i roditelji ističu da je kontinuirana komunikacija nastavnik-roditelj podstakla učenike da imaju veća akademska postignuća u školama.

Dedvukaj takođe naglašava da nije prihvaćena prva hipoteza koja je bila da „komunikacija nastavnik-roditelj pozitivno utiče na školska postignuća učenika“, pa je Dedvukaj pretpostavio da su učenici čiji su roditelji prisutni na sastanku koji organizuje nastavnik u školi i njihovi roditelji koji komuniciraju sa nastavnikom tokom sastanaka imaće veća akademska postignuća tokom školske godine od onih učenika čiji roditelji nisu prisutni na svim sastancima koje nastavnik organizuje u školi, ali rezultati studije pokazuju da su oni roditelji koji su bili aktivni na sastancima koje je organizovao nastavnik u školi i oni roditelji koji nisu učestvovali na svim sastancima koje je nastavnik organizovao u školi, imali učenike sa odličnim uspehom, jer je korelacija između uspešnost učenika u školama i prisustvo roditelja sastancima je veoma slabo pozitivno.

A druga hipoteza je prihvaćena, koja je bila „obrazovanje roditelja pozitivno utiče na školska postignuća učenika“. Za ovu hipotezu kandidat je pretpostavio da oni učenici koji imaju roditelje sa visokim stepenom obrazovanja imaju viša školska postignuća od onih učenika čiji roditelji imaju osnovno obrazovanje ili nizak stepen obrazovanja. A takođe je korelacija između uspeha učenika i stepena obrazovanja oba roditelja bila umereno pozitivna, pa u većini slučajeva oni učenici koji imaju roditelje sa visokim stepenom obrazovanja imaju veći uspeh u školi od onih učenika koji su imali roditelje sa niskim stepenom obrazovanja.

I na kraju kandidat daje neke zaključke i preporuke za unapređenje odnosa nastavnik-roditelj. Dakle, u zaključcima kandidat upoređuje rezultate svoje studije sa delom literature i takođe govori o nekim rezultatima koji su imali koristi od sprovedene studije.

Takođe, u poslednjem poglavlju kandidat iznosi neka ograničenja istraživanja ili neke nedostatke svog rada.

A na kraju kandidat poslednjeg poglavlja daje neke preporuke za unapređenje odnosa nastavnik-roditelj, i to: za roditelje pretpostavlja da treba da budu uključeni u školu dajući informacije nastavnicima o prednostima i manama njihove dece, da i nastavnici bolje upoznaju učenike koje imaju u učionici, kako bi roditelji i nastavnici zajedno sarađivali na jačanju ili unapređenju tih jakih ili slabih strana učenika, i za očeve, kandidat smatra da bi trebalo da se više angažuju u školi i više učestvuju na sastancima koje organizuje nastavnik u školi, jer su iz rezultata studije koju je uradila Leon Dedvukaj ispostavilo se da očevi nisu mnogo uključeni u škole.

I za nastavnike, kandidat smatra da treba da ispriča roditeljima o svim problemima koje njihovo dete ima u školi, bilo na nastavi ili u ponašanju, kako bi nastavnici sarađivali sa roditeljima u pronalaženju opcija za poboljšanje predstavljenih problema. od strane učenika. A kandidat smatra da bi direktori i osoblje škole trebalo bolje da vode i upravljaju školama, jer kada su roditelji upitani kako vrednuju školu, slabo su je ocenili za način na koji školom vode ili upravljaju direktori ili osoblje škole.

A na kraju rada kandidat prezentuje bibliografiju i prilog, pri čemu u aneksu prezentuje upitnike koji su korišćeni za njegovo proučavanje.

KOMISIJA:

Dr. Visar Dizdari, Filozofski Fakultet – Podgorica,

Potpis Visar Dizdari

Dr. Gezim Dibra, redovni profesor Univerziteta u Skadru, Potpis

Gezim Dibra

Dr. Fatmir Vadohej, Filozofski Fakultet – Podgorica,

Potpis Fatmir Vadohej

PREDLOG ODLUKE –Tačka 1/12

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.11.2022. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Odnos nastavnik – roditelj i njegov uticaj na postignuća studenta** Leona Dedvukaja, studenta akademskih master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović